

DRAUGAS

PERIODICALS
October 12, 1999
Vol. LXXXVII

90th ANNIVERSARY

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

ANTRADIENIS - TUESDAY, SPALIO - OCTOBER 12, 1999

90-IEJI METAI

Nr. 198
Kaina 50 c.

Rusija sustabdė naftos tiekimą „Mažeikių naftai“

Vilnius, spalio 11 d. (BNS) — Rusijai nutraukus naftos tiekimą, spalio 8 d. pradėta stabdyti Mažeikių naftos perdirbimo gamyklą, sakė susivienijimo „Mažeikių nafta“ generalinis direktorius Vidmantas Macevičius.

Nuo spalio 4 dienos įmonė dirba tik puse pajėgumų, nes remontuojamas giluminis naftos perdirbimo įrenginys.

Pasak V. Macevičiaus, naftos žaliavos įmonė turi dar penkioms dienoms.

„Oficiali versija yra ta, kad nuo spalio 1-osios Rusija padidino naftos eksporto muitą nuo 5 iki 7,5 eurų už toną ir todėl reikia sutvarkyti eksporto dokumentus“, aiškino V. Macevičius. Tačiau jis įsitikinęs, kad tikroji priežastis yra ta, jog „LUKOil“ nepavyko gauti norimo „Mažeikių naftos“ akcijų paketo ir jis įvykdė savo grąsinimus nebetiekti Lietuvai naftos. „Man atrodo, kad vykdoma tai, kas buvo ne kartą jų pasakyta“, teigė V. Macevičius.

„Mažeikių nafta“ yra gavusi maršrutines telegramas, kad Rusijos bendrovė „Jukos“ ši mėnesį patiks 34,000 tonų, o „LUKOil“ — 26,000 tonų naftos. Šis kiekis yra numatytas dar trečiojo ketvirčio tvarkaraštyje, tačiau, pasak įmonės Informacijos ir reklamos skyriaus viršininkės Virginijos Kristinaitytės, Rusijos kuro ir energetikos ministerija šios naftos tiekimą sustabdė „iki atskiuro nurodymo“.

Pasak V. Kristinaitytės, visas naftos produktų eksportas yra sustabdytas, įmonės produkcija parduodama tik Lietuvoje. Jos užteks maždaug dviem savaitėms.

Rusija ketvirtąjį ketvirtį buvo patvirtinusi 691,000 tonų naftos tiekimą Lietuvai, tačiau, pasak V. Kristinaitytės, „nė viena tona į Mažeikius dar neatiteko“.

„LUKOil“ praėjusią savaitę atsiėmė savo pasiūlymus vyriausybei dėl bendradarbiavimo ir pažadėjo tiekti naftą tik tuo atveju, jei „Mažeikių nafta“ mokes didesnę kainą.

„LUKOil“ ilgai Lietuvos neboikotuos

Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis tikisi, kad įmona rasti bendradarbiavimo su „LUKOil“ variantų. „Mes tai siūlome ir tikime, kad bus bendradarbiavama ir kad Lietuva yra ta vieta, kur puikiai gali bendradarbiauti Rytų ir Vakarų kapitalas“, Seimo pirmininkas sakė spaudos konferencijoje pirmadienį.

V. Landsbergis tikisi, kad „bendradarbiavimo dvasia, verslo interesus ir blaivus protas turėtų būti aukščiau kovų dėl valdžios“. Seimo pirmininkas taip pat mano, kad Rusija ilgai negalės netiekti Lietuvai naftos, nes tuomet ji patirtų „šimtą kartų didesnius nuostolius“.

Komentuodamas artėjantį Lietuvos vyriausybės ir JAV bendrovės „Williams International“ sutarties pasirašymą, Seimo pirmininkas V. Landsbergis išėjo visuomenę pasirengti „tolimesnės žemės drebinėjimams ir išpuoliams“.

Jis mano, kad „desperatiškos kairiųjų jėgų pasipriešinimo akcijos“ kulmina-

cija pasiekė politinių veikėjų, įskaitant kadenciją baigusį prezidentą Algirdą Brazauską, pareiškime ir „pykčio priepuolyje, kuris ištiko Centro sąjungai, nubėgusią barti prezidento“.

Lietuva ieškos kitų galimybių pirkti naftos

Ūkio ministras Eugenijus Maldeikis neatmetė galimybės, kad Rusija nutraukė naftos tiekimą Lietuvai dėl įžeistų „LUKOil“ ambicijų. „Gali būti, kad tai — „LUKOil“ reakcija į jo norą turėti tam tikrą kiekį „Mažeikių naftos“ akcijų, pirmadienį po susitikimo su „Mažeikių naftos“ generaliniu direktoriumi Vidmantu Macevičiumi žurnalistams sakė E. Maldeikis.

„LUKOil“ pageidavo įsigyti 33 proc. naftos susivienijimo akcijų ir kartu su „Williams“ ir Lietuvos vyriausybe ji valdyti.

Pasak E. Maldeikio, „jau dabar planuojami galimi mūsų veiksmai ir, kai ryt poryt bus aišku, kaip sekasi „Mažeikių naftai“, mes turėtume jų imtis“.

Tačiau E. Maldeikis pripažino, jog Lietuvos vyriausybė sunkiai galėtų paveikti Rusijos kuro ir energetikos ministeriją, kurios nurodymu, pasak jo, nuo praėjusio šeštadienio sustabdytas žaliavos tiekimas į Mažeikius. „Aš jau minėjau ir pasakiau Seime, kad Ūkio ministerija nuo vasaros neatsako už tiekimus — tai yra komerciniai reikalai, ir aš nenorėčiau, kad būtų kaltinama Ūkio ministerija“, kalbėjo E. Maldeikis.

„Mažeikių naftos“ vadovas V. Macevičius sakė, kad bus ieškoma kitų galimybių pirkti Rusijos naftos.

„LUKOil“, kuris Mažeikiams parduoda apie 20 proc. čia perdirbamos naftos, koordinuoja rusiškos žaliavos tiekimą Lietuvai.

Stovėdama „Mažeikių nafta“ per parą patiria apie 1 mln. litų nuostolių. Šiomet susivienijimas planavo maždaug 200 mln. litų nuostolius, tačiau jei gamykla stovės be darbo, jie bus dar didesni.

„Mažeikių nafta“ išgelbėtų trys konkursai

Vilnius, spalio 8 d. (BNS) — Kadencija baigęs prezidentas Algirdas Brazauskas mano, kad sprendžiant „Mažeikių naftos“ susivienijimo likimą, reikia skelbti tris konkursus.

Penktadienį jis buvo susitikęs su prezidentu Valdu Adamkumi, kuriam išdėstė savo požiūrį į būsimąją Lietuvos vyriausybės sutartį su JAV bendrove „Williams International“, pagal kurią ji valdytų naftos ūkį.

A. Brazauskas spėja, kad net „Williams“ neįsivaizduoja,

* Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus pareiškė užuojautą Meksikos prezidentui Zedillo Ponce De Leon dėl gamtinės nelaimės aukų. Praėjusią savaitę po niokojančių potvynių purvo nuožulios Meksikoje nusinešė daugiau nei 400 žmonių gyvybių. Mažiausia 200,000 žmonių neteko pastogės, kai potvyniai užliejo daugiau kaip devyonis iš 31 Meksikos valstijų. (BNS)

Lietuvos dviratininkė Edita Pučinskaitė spalio 9 d. iškovojo pasaulio čempionės titulą, įtikinamai laimėjusi Italijoje (Veronoje) vyksiančio pasaulio dviračių sporto čempionato plente moterų 113,75 km grupinės lenktynės. Kita lietuvė Diana Žiliūtė pelnė bronzą. Ji, kaip ir sidabro medalį iškovojo pasaulio taurės laimėtoja australė Anna Wilson, nuo nugalėtojos atsiliko tik 18 sekundžių.

Nuotr.: (iš kairės) Anna Wilson, Edita Pučinskaitė ir Diana Žiliūtė su apdovanojimais. (Elta)

Vaikinai vengia tarnybos Lietuvos kariuomenėje

Vilnius, spalio 11 d. (Elta) — Jaunuolių šaukimo į kariuomenę „fronte“ ir šiomet nieko naujo: susiduriama su tomis patiomis problemomis.

Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto posėdyje Krašto apsaugos savanorių pajėgų vadas pulkininkas Arvydas Pocius pirmadienį sakė, kad viena didžiausių problemų, kaip ir anksčiau, lieka ta, jog šaukstiniai neatvyksta į medicinos ir naujųjų šaukimo komisijas.

Nuo metų pradžios iki šiol komisijas buvo kviešti 44,000 jaunuolių, bet atvyko tik 48 procentai. Likusieji nerasti namuose, buvo išvykę į užsienį, pakeitę gyvenamąją vietą ar kitaip nepriėmė paštu siunčiamų šaukimo lapelių.

Todėl, pulkininko A. Pocius manymu, būtina priimti įstatymo pataisas, kurios sugriežtintų atsakomybę už tai, kad neatvykstama į teritorinius gynybos štabus.

Krašto apsaugos savanorių pajėgų vadas mano, kad priėmus pataisas, piliečiams turėtų būti leista į užsienį išvykti tik susitvarkius karinės įskaitos dokumentus. Šios pa-

jegos jau anksčiau siūlė Karo prievolos įstatymą papildyti atitinkamu punktu, bet tokia pataisa Seime nebuvo priimta nurodant, kad taip būtų pažeistos žmogaus teisės. Savanorių vadas pateikė pavyzdį, kad vienoje Vakarų Europos valstybių — Vokietijoje — galioja įstatymas, pagal kurį 17 metų ir vyresni jaunuoliai, norintys išvykti iš valstybės ilgesniam nei 3 mėnesių laikotarpiui, privalo turėti šaukimo centro leidimą.

Be to, Lietuvoje reikia norminiais aktais nustatyti konkrecias policijos, prokuratūros, teismų ir teismų antstolių užduotis vykdančių šaukimą, sakė pulkininkas A. Pocius. Jo žo-

Lenkų namai Vilniuje gali tapti nesantaikos židiniu

Varšuva, spalio 11 d. (BNS)

— „Vilniuje statomi Lenkų namai gali tapti vietos lenkų nesantaikos obuoliu“, teigia Lenkijos dienraštis „Trybuna“.

Pasak jo, likus vos pusmečiui iki jo atidarymo, į 3-4 laisvus kambarius kandidatuoja apie 30 Lietuvoje esančių lenkiškų organizacijų.

„Nesunku įsivaizduoti, kokia audra čia kils, kai paaiškės, jog visiems trūksta vietos. Jau dabar kai kurios organizacijos viena į kitą kreivai žiūri, tačiau daugiausia emocijų kelia klausimas, kam atiteks patys Lenkų namai“, teigia dienraštis.

Jis praneša, kad rugsejo pabaigoje Vilniuje lankėsi Lenkijos senato Rytų su tautietiais užsienyje komisijos senatorių grupė, kuriuos „namai pribloškė savo dydžiu bei nustebino, kad iki šiol nesureguliuotas pastato nuosavybės klausimas“.

Pasak „Trybuna“, „šių namų statybai skiriama beveik 50 procentų visų Lenkijos senato lešų, panaudojamų užsienyje gyvenantiems lenkams remti“. Vietoj statybai planuotų 9 milijonų zlotų jau išleista 15 milijonų zlotų. Vienas zlotas lygus maždaug vienam li-

dziais, kol trūksta koordinacijos, sunku sklandžiai vykdyti šaukimą ir tvarkyti šaukiamųjų apskaitą.

Karininkui pritarė krašto apsaugos viceministras Edmundas Simanaitis.

Per Seimo komiteto posėdį pateikta ir pavyzdžių, rodančių, kaip šaukimo sistemai atsiliepi koordinacijos stoka.

Kita svarbi problema — šaukstinų sveikatos būklė: šiemet medicinos tyrimo komisijose patikrinta per 10,000 jaunuolių. Tinkamais tarnybą pripažinti 62 proc. „Šie duomenys kelia nerimą — ar mūsų jaunimas iš tiesų toks nesveikas, ar gydytojai neobjektyviai vertina šaukstinų sveikatos būklę“, svarstė Krašto apsaugos savanorių pajėgų vadas.

„Senatoriai neslepė savo nuostabos dėl pastato dydžio ir reikė nuogastavimus dėl jo išlaikymo kaštų, kadangi, pirmiausia duomenimis, per mėnesį už tai teks mokėti apie 5,000 JAV dolerių“, rašo laikraštis.

Lenkų senatoriai nerimauja ir dėl pastato nuosavybės. Dauguma jų reikė minti, kad Lenkų namai Vilniuje turėtų tapti Lenkijos valstybės išdo nuosavybe, tačiau niekas negalėjo atsakyti į klausimą, kokių pagrindų remiantis pastatas, iškilęs svetimos valstybės teritorijoje Lietuvos lenkų sąjungos išnuomotoje žemės, gali tapti Lenkijos valstybės išdo nuosavybe.

* Lietuvos piliečių aljanso valdyba siūlo suteikti rusų kalbai Visagino mieste oficialų vietinės kalbos statusą. Lietuvos piliečių aljansas mano, kad taip būtų sumažinta auganti socialinė įtampa ir grąžintas visaginiečių tikėjimas geresne ateitimi. Atvirame laiške Visagino merui ir Tarybos nariams sakoma, jog vietinės kalbos oficialaus statuso suteikimas rusų kalbai paskatintų gyventojų susivienijimą, ieškant išieities iš sudėtingos situacijos, kai bus uždaryta Ignalinos atominė elektrinė ir tūkstantai žmonių liks be pragyvenimo šaltinio. Tikimasi, jog įteisinus rusų kalbą, visaginiečiai akty-

Seimas nori atkreipti pasaulio dėmesį į Karaliaučiaus sritį

Vilnius, spalio 11 d. (BNS) — Seime įregistruotas nutarimo projektas, kuriuo ketinama pareikšti Lietuvos valią dalyvauti tarptautiniu mastu svarstant Karaliaučiaus srities demilitarizavimo ir tolesnės raidos klausimus.

Projektą „Dėl 1945 metų Potsdamo konferencijos nutarimų“ pateikė ir įregistravo Seimo nariai demokratas Saulius Pečiulinas, jaunalietuvius Stanislovas Buškevičius ir centristas Vytautas Cepas.

Oficiali Vilniaus nuostata yra ta, kad Rusija teisėtai valdo Karaliaučiaus sritį, kurią reikia įtraukti į visokeriopą regioninį bendradarbiavimą. Projekte nurodoma, kad Karaliaučiaus srities statusas, žvelgiant istoriškai, nėra galutinai sureguliuotas.

Pasak nutarimo, „Lietuva aktyviai dalyvaus 1945 metais Potsdamo numatytoje terti Taikos konferencijoje ar kituose tarptautiniuose forumuose svarstant ir sprendžiant Karaliaučiaus krašto (Rusijos Federacijos Kaliningrado srities) demilitarizavimo ir tolesnės raidos klausimus“.

Kaip žinoma, 1945 m. liepos 17 — rugpjūčio 2 dienomis II pasaulinį karą laimėjusios valstybės Potsdamo surengė konferenciją. Pagal vieną joje priimtų nutarimų, buvęs Kionigsbergo kraštas perduotas 50-tai metų iki Taikos konferencijos administruoti Sovietų Sąjungai.

Anot Seimo nutarimo projekto, Taikos konferencijai ne-

ivykus, Karaliaučiaus krašto statuso klausimas nebuvo išspręstas.

„Mes, vadovaudamiesi tarptautine teise ir šių dienų realijomis, šioje rezoliucijoje priėjusime Potsdamo konferencijos nutarimus dėl Karaliaučiaus krašto, ir jeigu numatyta taikos konferencija įvyks, Lietuva joje turi dalyvauti“, komentavo Lietuvos nacionalinės partijos „Jaunoji Lietuva“ vadovas S. Buškevičius.

Demokrato S. Pečiulino teigimu, „visi kiti Potsdamo priimti nutarimai buvo įvykdyti, išskyrus šį vieną“.

„Didžiosios valstybės turėtų įvykdyti savo įsipareigojimus. Mūsų valstybei svarbu pasakyti pasauliui, kad mes patvirtiname nuoseklią poziciją dalyvauti visuose tarptautiniuose forumuose, taip pat ir numatytoje Potsdamo konferencijoje, kur bus sprendžiami ateities ir demilitarizavimo klausimai“, sakė S. Pečiulinas. Pasak jo, „tai yra natūralus mūsų valstybės interesus, apie kurį pats laikas viešai pasakoti“.

Nutarimo projekte teigiama, kad 1991 m. Lietuvos ir Rusijos susitarimas „Dėl bendradarbiavimo ekonominiame ir socialiniame-kultūriniame RTFSR Kaliningrado srities rajone“ yra „sunkiai vykdomas“, „trukdoma lietuvių tautiniam bei kultūriniam maiams, ignoruojamas lietuvių tautos kultūrinis ir istorinis palikimas“.

Kaliningradas tapo Karaliaučiumi

Vilnius, spalio 9 d. (BNS) — Vietovardžiai Kaliningradas, Sovetskas, Nemanas transporto informacijoje bus keičiami tradiciniais lietuviškais vietovardžiais Karaliaučius, Tilžė, Ragainė.

Seimo įpareigota Valstybinė lietuvių kalbos komisija išleido nutarimą dėl tradicinių baltų etninių žemių lietuviškų vietovardžių pakeitimo transporto informacijoje.

Praėjusių metų lapkritį Seimas papildė Valstybinės lietuvių kalbos komisijos statuso įstatymo 1-ąjį straipsnį. Nutarime rašoma, jog Valstybinė lietuvių kalbos komisija tvirtina lietuvių, prūsų ir kitų baltų etninių žemių lietuviškų tradicinių vietovardžių sąrašą ir savo nutarimu nustato, kokia tvarka įgyvendinamas šių vietovardžių vartojimas Lietuvoje.

Šių metų rugsejo 30 diena Valstybinė lietuvių kalbos

komisija priėmė nutarimą dėl vietovardžių pakeitimo transporto informacijoje. Nutarime rašoma, jog rašytinėje ir žodinėje geležinkelio, automobilio, oro ir vandens transporto eismo informacijoje vietovardžiai turi būti vartojami lietuviškos kalba. Vietovardžiai turi būti pakeisti transporto priemonių tvarkaraščiuose, švieslentėse, garsiniuose skelbimuose, transporto priemonių rodyklėse, informaciniuose kelių ženkluose, kelių žemėlapiuose, informaciniuose leidiniuose.

Pakeitus vietovardžius, pagreičiu su tradiciniais gali būti nurodomi dabartiniai oficialieji vietovardžiai.

Pasak Valstybinės lietuvių kalbos komisijos pirmininkės pavaduotojos Jūratės Palionytės, vietovardžiai transporto informacijoje bus keičiami ateityje, kadangi, Susisiekimo ministerijos paskaitavimais, dabartinis biudžetas to padaryti neleidžia.

Valstybinė lietuvių kalbos komisija rugsejo 30 d. išleido nutarimą dėl kitų šalių vietovardžių pateikimo mokykliniuose leidiniuose. Juose vartojamos lietuviškos tradicinės ir adaptuotos kitų šalių vietovardžių formos. Greta šių formų, ršliame tekste — skliaustuose, arba prielaidose gali būti nurodomos autentiškos formos.

KALENDORIUS

Spalio 12 d.: Deimantė, Deimena, Gantas, Rudolfas, Salvinas, Vaisvydas, Ugnis.

Spalio 13 d.: Edvardas, Eduardas, Mintaras (Mintas), Nortautė, Norutis, Venancijus, Vilnė.

SVEIKATOS KLAUSIMAI

APIE PRAGULAS

Kai žmogus serga ir yra prikaustytas prie lovos, jo galimybės judėti būna ribotos, judesys sukelia skausmą arba yra nesuderinamas su gydymu. Dėl vietinio smulkiųjų odos kraujagyslių spaudimo, nutrūksta kraujo tekimas į audinius. Epitelio ląstelės žūva, oda netenka vientisumo, atsiranda pirminių pažeidimų, iš kurių palaipsniui išsivysto pragulos. Jos daugiausia atsiranda ten, kur oda spaudžiama tarp kaulo ir patalynės, kur kaulinius iškilimus dengia vien oda ir nėra storesnio raumenų bei poodžio sluoksnio: pakaušio, kryžkaulio, mentų, šonkaulių, sėdynkaulio, kulnų srityse ir pan. Pragulos gali išsivystyti ir ligoniu sėdint lovoje.

Pragulų išsivystymo skatinantys veiksniai

Svarbiausi yra nuolatinis tiesioginis spaudimas ir vadinamoji plėšimo jėga, priverčianti du susiliečiančius kūnus (pvz. žmogaus odą ir paklodę) slinkti vienas virš kito. Taip pat svarbūs yra karštis, drėgmė, trintis, netinkama odos higiena, bloga bendra mityba, deguonies stygius bei aktyvumo sumažėjimas.

Pragulų požymiai

Pirmasis atsiradimo požymis yra paraudimas toje srityje, kuri buvo spaudžiama gulint ar sėdint. Jei ligonį pavertus šis raudonumas tuoj pat neišnyksta, galima galvoti apie rimtesnį odos pažeidimą. Nutirpimas — pirmasis simptomas, bylojantis apie spaudimą. Jį pajutęs, ligonis turėtų nedelsdamas apie tai pasakyti slaugytojams.

Pragulų išvengimas

Juo daugiau yra skirtingų lestinųjų padėčių, tuo lengviau išvengti pragulų. Padėties kaitaliojimo dažnumas individualus, tačiau bet kuriuo atveju tai turi būti daroma ne rečiau kaip keturis kartus per dieną. Paprastai tai daroma kas dvi valandas — tai geriausiai padeda apsaugoti ligonį nuo pragulų.

Ilgalaikiai ligonių slaugai reikia skirti specialias lovas su storais minkštais čiužiniais arba net ypatingas vandens lovas. Taip pat yra ypatingi žaizdų gydymui tepalai ir tvarsčiai, pleistrai ir pan. Tačiau niekas negali atstoti ligonio padėties dažno kaitaliojimo.

Reikalui esant, visada geriausiai pasitarti su gydytoju ir kitais specialistais.

„Artuma“, 1999, Nr. 5

PROKURORAS TIRIA LIGONINĖ

Medicinos seselė Jill Stanek paskundė Christ Hospital ligoninę, Oak Lawn, Illinois, už praktikavimą „terapinio“ aborto. Dirbdama ligoninės gindymo skyriuje, Stanek mačiusi praktikuojamą ankstyvo gimdymo paskatinimą (premature induction), kad su negalia įtariamais mažyliais gimtų per anksti ir mirtų. Stanek aiškina, kad šie

kūdikiai dažnai gimsta gyvi, bet neprižiūrimi — kartais juos panešioja medicinos seselės, kartais jie įmetami į nešvarių baltinių dėzes. Ligoninė teigia, kad tai labai retai daroma (10-20 kartų per metus) ir tik jeigu vaikas išmintingai deformuotas; Stanek tvirtina, kad tai netiesa.

Dabartiniai įstatymai suteikia visiems gimusiems gyvybės apsaugą. Illinois valstijos prokuroras reikalauja tyrimų. (Worldnet Daily)

BENDRADARBIAUTI SU KLAIPĖDOS UNIVERSITETO SVEIKATOS MOKSLŲ FAKULTETU

Nuo pat vaikystės, kada tik išmokau pažinti gaubli, buvo smalsu sužinoti — kas yra ta Amerika, kur pradingo išvažiavęs uždribti savo šeimai pinigų mano prosenėles vyras. Vieni žmonės pasakojo, kad buvo kažkur anglies kasyklose, kiti, kad girdi, susirado kitą žmoną ir sukūrė kitą šeimą, pamiršdamas „mano prosenėlę su šešiais vaikais Lietuvoje“. Dar mokyklos suole perskaitytą J. Baltušio knygą „Tevų ir brolių takais“, o vėliau kiti literatūros ir meno kūriniai bei pasnėkesiai su emigracija patyrusiais žmo-

nėmis leido suprasti, kiek daug Lietuvos sūnų ir dukterų savo likimą rado šioje žemėje. Visada su dideliu smalsumu žvelgdavau lankantiems savo gimines Lietuvoje „amerikonams“ į veidus, ieškodamas atsakymo, kaip gyvena žmogus, praradęs savo tėvynę. Juk juo protingesnis, kuo daugiau išsilavinęs ir patyręs jis yra, tuo daugiau supranta savo netekties dydį.

Nesitikėjau, kad kada nors pamatysiu kitą Amerikos vandenyno krantą. Todėl labai nustebau, kada gavau iš humanitarinės pagalbos Lietuvai organizacijos Lithuanian Mercy Lift viceprezidentės Pranutės Štutienės pakvietimą atvykti į Illinois universiteto Čikagoje Visuomenės sveikatos, Socialinio darbo ir Slaugos kolegijas. Kas mane nustebino dar daugiau, paskaityti pranešimą apie Klaipėdos universiteto mūsų kuriamą Sveikatos mokslų fakultetą 46-jame Santaros-Sviesos suvažiavime, kuris vyko š. m. rugsėjo 9-12 d. Pasaulio Lietuvių centre, Lemonte.

Lietuvoje apie Santaros-Sviesos žinojau tik kaip apie Amerikos lietuvių organizaciją, iš kurios gretų yra išaugęs dabartinis jos prezidentas Valdas Adamkus. Tai dar labiau kėlė smalsumą ir jaudulį. Ta-

čiau jaudulys iškart pranyko, kada pamaciau, kokie intelektualūs, malonūs ir draugiški žmonės yra santariečiai ir kaip neformaliai laisvai veda suvažiavimą jo rengėjas ir vedėjas Horstas Žibas. Nuo pat pirmų minučių suvažiavimo atmosfera man, pripratusiam matyti sovietinių ir dabartinių politinių ar mokslinių suvažiavimų pompastiką, buvo tiesiog nenusakomai betarpiška ir maloni, manau, taip pat ir kitiems jo dalyviams. Todėl suvažiavimas negalėjo skystis dalyvių trūkumu, kurie susirinko iš visos Amerikos ir net Kanados. Klausantis labai apgalvotai parinktų literatūrinių, istorinių, politinių, filosofinių pranešimų, atrodė, kad patekai į įirtingai ginančių savo nuomonę universitetinių studijų draugų „truputį užsitęsusi“ susirinkimą, kuris kartais virsta į rimtų valstybės vyrų diskusijas, sprendžiančių Lietuvos Respublikos konstitucijos, prezidento institucijos, atominės energetikos saugumo ir kt. klausimus.

Klausantis pranešimų, bendraujant su santariečiais, manęs neapleido įspūdis, kurį aš norėčiau palyginti su jausmu, patiriamu, pasinerus su akvalangu apžiūrėti po vandeniu panirusią ledkalnio dalį. Santaros-Sviesos idėja su jos santariečiais — tai ta didžiulė nematoma ledkalnio dalis, susiformavusi ant begalinės išeivių meilės Lietuvos ir tėvynės ilgesio, daug metų kruopščiai kaupto intelekto, šiuolaikinių žinių ir patirties, palaikanti virš vandens savo smaigalį — Lietuvos Respublikos prezidentą Valdą Adamkų. Į šį kalną jau atsimušė ir atsimuš dar ne vienas Lietuvos priesū laivas, kol jis atplauks ir ištirps prie Lietuvos krantų, nupludamas juos gelio ir švuriu vandeniu.

Suvažiavimo eigoje buvo skiriamas ganėtinai didelis dėmesys studijuojančiam Amerikos jaunimui, jo požiūriui į darbą, studijų kokybę skirtumams Lietuvoje ir už Atlanto. Ir tai suprantama, juk tik naujai susiformavusi intelektualų karta, pasitelkusi į pagalbą šiuolaikines žinias, yra pajėgi spręsti sudėtingas Lietuvos problemas.

Turiu prisipažinti, kad įspūdiams suvažiavimo metu nenusileidžia tai, ką patyriau, lankdamasis ir bendraudamas po jo su žmonėmis Illinois universiteto Čikagoje. Manau, kad vizitai šio universiteto Visuomenės sveikatos, Slaugos ir Socialinio darbo specialistų rengimo kolegijose turės didelės reikšmės kuriant Klaipėdoje Sveikatos studijų programas.

Lankantis Illinois universiteto Čikagoje Visuomenės sveikatos mokykloje, man buvo sudarytos palankios sąlygos arčiau susipažinti su studentų mokymo programomis bei metodikomis. Dėmesį patraukė plačiai taikomi distan-

cinio mokymo būdai, panaudojant kompiuterinį ryšį per „Interneta“. Tai puiki galimybė mūsų studentams gauti taip reikalingas naujausias žinias ir sumažinti brangių studijų užsienyje būtinumą. Diskutuojant su mokyklos dekanu Susan C. Scrimshaw sveikatos politikos ir administravimo programos vadovu profesoriumi Phillip M. Forman bei profesoriumi Kevin Krocke, pavyko juos įtikinti bendradarbiauti studentų ruošimo ir mokslinių tyrimų srityse. Nutarta paruošti iki mano išvykimo iš Čikagos bei jų vizito Klaipėdos universitete, spalio mėnesio pabaigoje ir pasirašyti tarpuniversitetinio bendradarbiavimo sutartį. Beje, Lietuvoje profesorius Kevin Krocke jau buvo vienuolika kartų, čia jis padeda spręsti Vilniaus miesto geriamo vandens užterštumo mazinimo klausimus.

Nemažiau sėkmingas vizitas buvo ir į Illinois universiteto Čikagos Slaugos specialistų rengimo kolegiją. Pavyko susitikti ir diskutuoti su kolegijos dekanu Joan Shaver, dekanės pavaduotoja tarptautinių studijų programoms Beverly J. McElmurry, dekanės pavaduotoja akademiniams programoms ruošti Sandy Theis, profesore Suzanne Feetham, asoc. profesorėmis Karen Conrad ir Joyce Johnsonumi, medicininio lavinimo skyriaus profesoriumi Mohan L. Garg, naujagimių vystymosi ir sekimo medicininio programų direktore Nagamani Beligere, administratore Fran Jaeger ir kt. Susitikimų metu pavyko rasti gerą savitarpio supratimą bei sulaukti mūsų idėjų pritarimo. Tai virto tarpuniversitetinės sutarties rengimo juodraščio pagrindu. Gauti pažadai remti slaugos specialistų studijų programas ruošimą, ketinama vykdyti apsiarėjimo studentais ir dėstytojais, nepasieita be pažadų atsistieji į Klaipėdą vadovėlių bei kitos mokymui reikalingos medžiagos.

Labai įdomus ir ypač naudingas prieš vizitą į Socialinio darbo specialistų rengimo kolegiją buvo darbas Čikagos gatvėse Naktinės pagalbos autobuse „Night Ministry bus“. Tai buvo puikus kunigo, slaugos, socialinio darbo ir visuomenės sveikatos specialistų komandinio darbo pavyzdys. Šis pavyzdys galutinai panaikino mano abejones dėl būtinumo kiek įmanoma plačiau panaudoti komandinio darbo principus, ruošiant sveikatos specialistus.

Kitą dieną įvykęs susitikimas su Illinois universiteto Čikagoje Jane Addams Socialinio darbo specialistų rengimo kolegijos dekanu Creasie Finney Hairston bei profesore Regina Kuliene patvirtino mano idėjų teisingumą. Greitai surasti bendrą nuomonę padėjo ir tai, kad prof. Regina daug kartų lankėsi Lietuvoje,

aktyviai talkino, ruošiant Socialinio darbo specialistų rengimo programas Vilniuje ir Kaune. Todėl be didelio vargo ir įtikinėjimų pavyko pasiekti, kad ir ši mokslo bei studijų institucija prisidėtų prie rengiamo susitarimo tarp Klaipėdos ir Illinois universitetų Čikagoje.

Esu gydytojas kardiologas, elektrofiziologas, todėl negalėjau neaplinkyti savo kolegų Illinois universitete, juolab, kad dauguma šiuolaikinių radikalų širdies, aritmijų gydymo būdų, kurie taikomi ir mūsų klinikoje, prasidėjo kaip tik čia. Labai malonu buvo susitikti su asoc. profesoriumi klinikinių ir mokslinių širdies aritmijų elektrofiziologinių tyrimų bei gydymo metodų laboratorijos direktoriumi Boaz Avitall. Susitikimo metu kartu apžiūrėjome jo ligonius, pasidalijome nuomonėmis apie jų gydymą, papasakojau, kaip sekasi Lietuvoje. Profesoriaus pažadėjo paremti, kur galės. Į kvietimą atvykti į Klaipėdą parodyti mūsų gydytojams naujausius aritmijų gydymo būdus profesorius Boaz Avitall atsakė teigiamai. Labai malonu buvo sutikti ir bendrauti su gerai žinomu Lietuvoje kardiologu Arvydu Urbonu. Jis taip pat sutiko kartu su profesoriumi atvykti į Klaipėdą.

Nepaprastai įdomus ir reikšmingas buvo netikėtas susitikimas universiteto valgykloje su medicinos profesoriumi Jonu Daugirdu, kuris maloniai pasikvietė į savo vadovaujamą skyrių ir supažindino su jo padaryta internetine svetaine HDCN (<http://www.hdcn.com>). Ši svetainė skirta naujausios medicininės literatūros, tarptautinių konferencijų, praturtintų audio įrašais paieškai bei visa eile papildomų, taip reikalingų šiuolaikiniam gydytojui galimybių. Mane ypač sudomino ir sužavėjo, kad Jonas pademonstravo jo sukaupytą internetinę svetainę medicininę moksline medžiagą bei galimybes veiksmingai ja naudotis.

Baigdamas savo dešimtį dienų užtrukusį vizitą Čikagoje, su malonumu galiu tvirtinti, kad jis buvo labai naudingas ir turiningas. Išvykstu, išsiveždamas generalinę tarpuniversitetinio bendradarbiavimo sutartį, tris papildomus tarpusavio bendradarbiavimo susitarimų tarp anksčiau minėtų kolegijų bei galimybę užmegzti glaudesnius ryšius kardiologijos ir medicininės kompiuterikos srityje.

Išvykdamas į namus, iš visos širdies noriu padėkoti iškvietusiai ir visos kelionės metu labai geranoriškai mane rūmusiai humanitarinės pagalbos Lietuvai organizacijos Lithuanian Mercy Lift viceprezidentei Pranutei Štutienei bei šios organizacijos pirminkui Jurguii Lendriaiui ir jo žmonai bei aktyviai organizacijos narei Vilgailei Len-

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$100.00, Foreign countries \$115.

Postmaster: Send address changes to Draugas - 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Matindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiunčiame. Prie pavardės ir adreso, siūdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

DRAUGO prenumerata yra mokama iš anksto.

	Metams	1/2 metų	3 mėn.
JAV	\$100.00	\$60.00	\$38.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$115.00	\$65.00	\$45.00
Tik šėštadienio laida:			
JAV	\$60.00	\$45.00	\$33.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$65.00	\$50.00	\$38.00
Užsiekant į Lietuvą:			
Oro paštu	\$500.00	\$250.00	
Reguliariu paštu	\$100.00	\$55.00	
Tik šėštadienio laida oro paštu	\$160.00	\$85.00	
Tik šėštadienio laida reguliariu paštu	\$55.00		

Vyriausio redaktoriaus - Danutės Bindokienės

Administracijos - Valentinas Krumpalis

Moderatorius - kun. Viktoras Rimšelis

- Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šėštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:00, šėštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą, ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taisyso nuotūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo. Siunčiant pralome pasiūlyti kopiją.

EDMUNDAS VIZINAS, M.D., S.C.

Specialybė - Vidaus ligų gydytojas

Klaipėda, Lietuva

6918 W. Archer Ave., Ste. 5 & 6

Chicago, IL 60638

Tel. 773-225-9955

Valandos pagal susitarimą

ARAS ŽIJOBA, M.D.

AKIŲ LIGOS - CHIRURGIJA

1020 E. Ogden Ave., Suite 310

Naperville, IL 60563

Tel. (630) 527-0090

3825 Highland Ave.,

Tower 1, Suite 3 C

Downers Grove, IL 60515

Tel. (630) 435-0120

Valandos pagal susitarimą

Tel. 312-337-1285

LINAS SIDRYS, M.D.

Akų ligos / Chirurgija

9830 S. Ridgeland Ave.

Chicago Ridge, IL 60415

Tel. 708-636-8822

4149 W. 63rd St.

Tel. 773-735-7709

Valandos pagal susitarimą

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.

4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL

Pirmas apyl. su Northwestern-unto

diplomų, lietuviams sutvarkys dantis

už prieinamą kainą. Pacientai

pristatomi absoliučiai punktualiai.

Susitarimui (kalbėti angliškai)

Tel. 708-422-8280

DR. JOVITA KERELIS

DANTŲ GYDYTOJA

9625 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL

Tel. (708) 598-8101

Valandos pagal susitarimą

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.

KARDIOLOGAS - ŠIRDIES LIGOS

7722 S. Kedzie Ave.

Chicago, IL 60652

Kab. tel. 773-471-3300

Valandos pagal susitarimą

DR. L. PETREIKIS

DANTŲ GYDYTOJA

9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL

1 mylia į vakarus nuo Hickory Ave.

Tel. (708) 598-4055

Valandos pagal susitarimą

R.J.

„KLAIPĖDOS MAISTAS“
ISIKURĖ
KARALIAUCIUCIJE

Tarp buvusių Karaliaučiaus kartono fabriko gruvancijų pastatų kiek daugiau nei per metus pastatyta naujoji Karaliaučiaus maisto gamykla — „Klaipėdos maisto“ duktinė įmonė „Kaliningradskij delikatesas“ („Kaliningrado delikatesas“).

Pasak „Lietuvos ryto“, „Klaipėdos maistas“ savo padalinį Karaliaučiuje investavo daugiau kaip 20 mln. litų. Naujoji įmonė per 8 darbo valandų pamainą gali pagaminti 7 tonas dešrų bei 10 tonų mėsos konservų. Naujoji įmonė yra per didelė Karaliaučiaus sritčiai, todėl klaipėdiškiai numatę mėsos gaminius pardavinėti ir kitose Rusijos srityse.

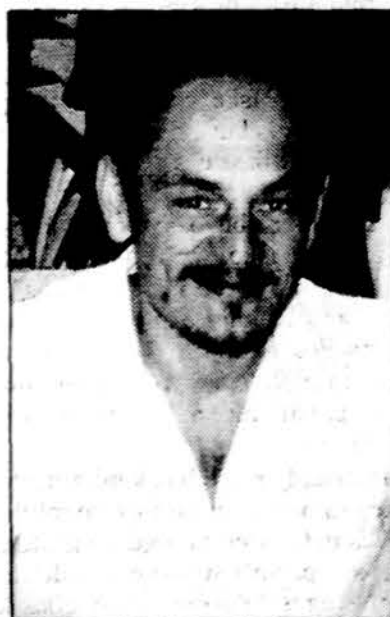
Kol kas Karaliaučiuje esanti gamykla mėsos produktus gamina iš lietuviškos žaliavos, tačiau netrukus jos gali būti atsiskaityta. Gerokai pigiau kiaušienos galima nusipirkti Lenkijoje, o jautienos — Airijoje.

Pasak „Klaipėdos maisto“ generalinio direktoriaus Gintaro Valančiaus, invazija į Ru-

ATMINIMO LENTA
PARTIZANAMS

Rugsėjo 5 d. Panevėžio Šv. Petro ir Povilo bažnyčioje mons. J. Juodelis aukojė šv. Mišias už miestą ir jo žmones. Po šv. Mišių prie pat bažnyčios esančioje Sukilėlių aikštėje mons. J. Juodelis pašventino memorialinę lentą žuvusiems pokario rezistentams atminti. 1945-1952 m. čia guldavo nužudytus partizanus. Monsinoras susirinkusius į šią aikštę žmones ragino išsaugoti šiu pokario vyrų kraujo aukos atminimą. „Norėčiau, kad būtų išgrįstas Bažnyčios žodis, ir viskas, kas pamiršta, būtų išgyventa kiekvieno praeivio“, — linkėjo mons. J. Juodelis.

* Valstybė „Lietuvos avialinijų“ akcijas parduos ne 1999-aisiais, kaip buvo planuojama anksčiau, bet 2000-aisiais, sakė Lietuvos susisiekimo viceministras Algirdas Šakalys Reuters korespondentui per transporto ir komunikacijų konferenciją Rygoje. Lietuva ketina parduoti 49 iš 100 proc. valstybės priklausiančių „Lietuvos avialinijų“ akcijų. (BNS)

Dr. Algimantas Kirkutis.

ATMINTINA 1920 M. SPALIO DEVINTOJI

IGNAS MEDZIUKAS

Nors šiuo metu Lietuva ir Lenkija oficialiai yra geruose santykiuose, bet negalima užmiršti padarytų skriaudų praeityje, kad Lietuva 1919-1920 metais kovojo dėl nepriklausomybės atstatymo. Jei ne Lenkijos pastangos sukurti bei apgaulingais keliais įjungti Lietuvą į Lenkijos teritoriją, galbūt Lietuvos sienos šiandien būtų tokios, kaip buvo sutarta 1920 m. liepos 12 d. Maskvoje.

Lietuvai padaryto apgaulingo smurto sumanytojas ir vykdytojas buvo Jozef Giniot-Pilsudski, gimęs Zelavo dvare, netoli Pabrados, Švenčionių apskrityje. Jo klasingu sumanymu, pagal iš anksto nustatytus planus, buvo sulaužyta 1920 m. spalio 7 d. Suvalkųse pasirašyta sutartis. Jo pasiūstas gen. Liucijonas Želigovskis užėmė Vilnių ir jo kraštą. Tuo Pilsudskis labai didžiavosi, bet pasaulio akys stengėsi suvaidinti, jog jis čia niekuo neprisidėjo, kalte suversdamas Želigovskui, kuris įvykdęs „maistą“ prieš Varšuvos valią. Iš tikrųjų šis buvusio caro generolo jis pasikvietė iš Odos ir jo pagalba užgrobtą Lietuvos dalį su Vilniumi ir Baltgudijos vakarinėmis sritimis pavadino „Vidurine Lietuva“ (Litwa środkowa), kaip atskirą respubliką, kuriai pasikyrė ir ambasadorių M. Romana. Tas ambasadorius apie viską informuodavo Varšuvą. Tuo metu Vilniuje vykskupo buvo Jurgis Matulaitis. Apie šį švento gyvenimo vyrą jis negalėjo ką nors daugiau parašyti, tik pranešė, kad vyskupas, išsilavinęs, moka daug kalbų, turi didelį autoritetą, bet jis yra lietuvis, todėl neturėtų būti Vilniaus vyskupu.

Dar prieš pasirašant Suvalkų sutartį, gautomis Lietuvos žvalgytės žiniomis, Pilsudskio traukinyje, mažoje stotelėje tarp Lydos ir Moločno, įvyko svarbus pasitarimas, kuriame nuspręsta netikėtai pulsti retai išdestytą Lietuvos kariuomenę ir užimti Vilnių. Tai pavesta gen. Želigovskui, kuriam buvo duotos 4 divizijos pėstininkų ir 2 brigados kavalerijos. Esant reikalui, puolamoji jėga galėjo būti padidinta.

Tuo tarpu spalio 6 d. gen. Katče, Lietuvos delegacijos narys, pranešė Lietuvos krašto apsaugos ministrui plk. K. Žukui, kad derybos vyksta sklandžiai, nustatant liniją nuo Vištyčio ežero, prieita iki Bastūnų stoties Vilniaus Lydos geležinkelio ruože. Geležinkelis Vilnius — Gardinas

paliekamas lietuviams.

Plk. K. Žukas, buvęs Lietuvos krašto apsaugos ministras savo atsiminimuose rašo, kad jis su gen. S. Žukausku ir štabo likučiais paskutiniu traukiniu spalio 9 priešpiet išvažiavo iš Vilniaus. „Grįžome į Kauną su jausmu, kurį žodžiais išreikšti neįmanoma. Kazoks slogutis. Iš gėdos ir bejėgiškumo nesinorėjo su žmonėmis kalbėtis, jiems į akis žiūrėti. Lyg visi tau iškalba, kad apvylei jų pasitikėjimą“, — taip rašė plk. K. Žukas.

Vėliau, jau gruodžio mėn., iš anglų karinio atstovo sužinojė, kad viskas buvo daroma su žinia ir palaiminimu Prancūzijos maršalo Foshio, Pirmojo pasaulinio karo nugalėtojo. Foshas pritarė lenkams, kurie įrodinėjo, kad tarp Sovietų Rusijos ir Vakarų Europos turi būti stipri Lenkija, bet jokių būdu ne silpnas Lietuvos koridorius.

1922 m. „Vilniaus lenkams prašant“, nuo „amžių lenkiškas Vilniaus kraštas“ buvo prijungtas prie Lenkijos. J. Pilsudskis gyresis, jog tai esą jo nuopelnas. Jis svajėjo sukurti galingą valstybę „nuo jūros iki jūros“, į kurios sudėtį įeitų Lenkija, sujungta su Lietuva, Baltarusija, Ukraina ir kitos Baltijos valstybės — Latvija ir Estija, net Suomija.

Diktatūros keliu paėmęs Lenkijos valdžią, J. Pilsudskis kietą savo ranką nukreipė netik prieš komunistus, bet ir tautines mažumas, ypač lietuvių ir ukrainiečių. Negailestingai uždarinėjo jų laikraščius, organizacijas, mokyklas. Pagrobtą Vilniaus ilgesys liko lietuvių tautos širdyse ir išugdė neapykantą lenkams.

Boševikams pralaimėjus, mišriei Vyslos, buvo laikoma, kad tai įvyko Pilsudskio

Lietuvos kariuomenės įžengia į Vilnių 1939 m. spalio mėnesį.

nuopelnu, ir sugebėjimu, jis buvo laikomas didvyriu. Todel jam buvo pataikaujama ir daug neteisybės atleidžiama. Konflikte dėl Vilniaus ambasadorių taryba, neįsigilindama į lietuviams padarytą skriaudą, aiškiai palaikė jo pusę. Ir vėlesnės derybos su Lenkija nedavė jokių teigiamų rezultatų.

Vilniuje ir Naujojoje Vilnioje stovėjo 6 kariuomenės pulkai: legionų, kavalerijos artilerijos, pioniierių, pėstininkų ir pasieniečių. Astrėjo policijos ir saugumo organų priemonės prieš lietuvius.

Pagaliau imtasi provokacijų. Lenkų pasienio sargybinis Serapin ties Trasnų kaimu, Alytaus rajone, perėjęs administracijos liniją, ėmė šaudyti į Lietuvos pusę. Lietuvos pasienio policija iššovusi ta kryptimi, iš kur girdeji šūvis, mirtinai sužeidė Serapin.

Dėl šio įvykio Vilniaus gatvėse buvo suorganizuotos demonstracijos, kurių dalyviai šaukė: „Smierc litwinom“ ir „marsz na Kowno“. Demonstrantai išmušė lietuvių gimnazijos ir lietuvių studentų bendrabučio langus. Įvyksiam mitinge demonstrantai

visai niekino lietuvių ir lietuvių. Tai neišskentęs Vytauto Didžiojo gimnazijos kūno kultūros mokytojas Pranas Žizmaras vieną šlykščiausiai kalbėjusį lenkų karininką iššaukė dvikovon ir ją laimėjo.

Pilsudskio vardo dieną 1938 m. kovo 17 buvo įteiktas ultimatas Lietuvai dėl santykių užmezgimo. Ultimatumas buvo priimtas, bet apie Vilniaus atsižadėjimą nebuvo jokios kalbos. Tačiau buvo uždaryta Vilniui Vaduoti sąjunga, sustabdytas jos leidžiamas žurnalas „Mūsų Vilnius“. Apsigyvenęs Kaune, Lenkijos pasiuntinys pareikalavo neminėti spalio 9 — Vilniaus gėdulo dienos, kada tautinės vėliavos būdavo perrišamos juodu kaspinu. 1939 m. rudenį kilo karas: vokiečiams užpūlus iš vakarų, o rusams iš rytų, įvyko ketvirtasis Lenkijos padalinimas.

PRADEDA DIRBTI VAKARAMS

Bent dešimtmetį Šiaulius maitinęs mezgimo — siuvimo verslas neteko didžiulės Rusijos rinkos. Trikotazinių vilnytų, kad krizė laikina ir rinką įmanoma susigrąžinti, žlugo.

Tačiau kai kurios Šiaulių mezgiklų ir siuviklų, sunkiai išgyvenusių pokrizinį laikotarpį, pradeda dirbti Vakarų verslininkams.

Vienoje didžiausių Šiaulių mezgiklų „Asta ir Liūtas“ iki krizės dirbo apie 180 žmonių. Visi gaminiai buvo eksportuojami į Rusiją. Rusijos krizė privertė bendrovę persiorientuoti iš Rytų į Vakarus, iš mezgimo — į siuvimą, — rašo „Šiaulių kraštas“. Šalia mezgiklos jau pernai vasarą buvo atidaryta nedidelė siuvykla, kurioje dirbo apie 10 žmonių. Po krizės nuspręsta persiorientuoti į plonojo trikotažo siuvimą. Įmonė verslą atnaujino gegužės pabaigoje. Įmonės apyvarta per kelis mėnesius padidėjo beveik dvigubai. Šiuo metu dviem pamainom siuvykloje dirba apie 80 žmonių. Pasak bendrovės direktoriaus gamybai Romualdo Sabaliausko, „mieste nėra tiek gerų siuvėjų, kiek mes galime įdarbinti“. Ir neturime galimybes pasiūti tiek, kiek turime užsakymų.

Šiuo metu „Asta ir Liūtas“ dirba su 4 užsakovais — trimis danų ir viena anglų firma. Šiuo metu bendrovė parduoda tik darbo jėgą. Užsakavai atsiumia pusfabrikacius, kuriuos belieka tik susiūti. Pasak R. Sabaliausko, dirbti su užsieniečiais labai sunku. Jie kelia labai didelius reikalavimus ir moka mažus atlyginimus. Dėl to didelė darbuotojų kaita. Vidutinis darbuotojų atlyginimas — minimali 430 litų alga. Įgudusios siuvėjos uždirba iki 600-700 litų per mėnesį.

Šiaulių siuviklų ir mezgiklų savininkai mano, kad yra pajėgūs gaminti užsieniečiams, tačiau yra labai sunku surasti užsienio partnerį, dar sudėtingiau pasirašyti kontraktą. Užsienio firmos, nors ir gerai vertinančios šiauliečių darbą, kontraktus pasirašyti delsia.

Rima Jakutyte

Tebeslankioja praeities šešėlis

Danutė Bindokienė

Daug praeities nuoskaudų, kurių tauta karštai prisieka niekuomet nepamirštanti ir neatleisianti, šiandien jau ne tokios opios. Dešimtmečiams jas apklojus užmaršties dulkių sluoksniais, o ypač pasikeitus žmonių kartoms, kurios per tą laiką išgyveno savo nuoskaudų, netekčių, anie įvykiai neatrodo taip aktualūs.

Vis tik dar daug mūsų tarpe žmonių, jaunystės metais dainios žodžiais šaukusių: „Mes be Vilniaus nenurimsim!“ Juk beveik rašalas nuo iškilmingai Vilniuje pasirašyto Nepriklausomybės akto nebuvo nudžiūvęs, kai Lietuva neteko savo sostinės. Tad nenusotė, kad kiekvieno susipratęs lietuvis — nuo jauniausio iki vyriausio — širdis veržėsi „Į Vilnių, į Vilnių, tą mylimą šalį“ prie Gedimino, prie brolių savų...

Tačiau praėjusį šimtadienį vargu, ar kas prisiminė, kad skaudus mūsų tautai įvykis — Vilniaus netekimas — visus lietuvių sukreitė 1920 m. spalio 9 dieną. Žinoma, šiandien apie tai per daug kalbėti ar sielotis yra nelabai prasminga. Šiuo metu Lietuvos ir Lenkijos santykiai gan geri, iš tikrųjų Lenkija — bent tarptautiniu mastu — Lietuvai padeda, remia jos pastangas įsijungti į Europos Sąjungą, NATO. Abiejų valstybių prezidentai, kaip atrodo, gražiai sutaria, kur įmanoma, stengiasi bendradarbiauti. O kad Lenkijos teritorijoje gyvenantiems lietuviams ne visuomet labai aiškus to „kaimyniško artumumo“ vaisiai, kad Lietuvoje lenkų mažumas reikalauja sau daugiau lengvatų ir teisių negu patiai Lietuvos valstybei yra naudinga, tai valdžios sluoksniuose stengiamasi nutylėti, kad kartais neatsirastų plyšių tame „glaudžiame bendradarbiavime“.

Įdomu pastebėti, kad kai kas iš esmės nepasikeitė ir nuo 1920 m. spalio 9-osios. Butent, Lenkijos vyriausybės tvirtinimas, kad ne visuomet vietiniai gyventojai, savo kasdienybėje bendraudami su lietuviu, elgiasi krikščioniškai, be priešiško nusistatymo. Valdžia juk negali kontroliuoti privačių piliečių elgesio: jeigu jie dėl kažkokių priežasčių yra nusistatę prieš lietuvių, jokie įstatymai neįstengs išlyginti duobių ant kelio į geresnį sugyvenimą.

Panašius argumentus girdime ir iš Lietuvos pusės. Jei daug mūsų liaudies išmintis priemena, kad „skola, ne žaizda,

neuzgis“, tai juo labiau nuoskaudos, dar išlikusios gyvųjų žmonių atmintyje. Ne vien Vilniaus ir jo apylinkių okupacija bei jos metu lietuvių patirti persekiojimai, draudimai, skriaudos, bet ir vėlesnių laikų įvykiai. Daugelis dar gerai prisimena „Armijos krajaus“ teroristinį siautėjimą, sulenkėjusių (ar lenkų) kunigų pastangas net iš bažnyčios išgrūsti lietuviškumo užuominas, lenkinimą per mokyklas ir kitas valdiškas institucijas. Tos skriaudos lietuvių tautai dar labai opios ir negreit užgis (Galbut ir niekad, neuzgis.)

Dabnai girdime savo tautiečius pasididžiuojant, kad Lietuva yra labai tolerantiška: niekuomet nebuvo diskriminacijos prieš jokią gyventojų mažumą, tad ir dabartiniai prieštatai dėl tariamo žydų naikimo Hitlerio nacių okupacijos metais labai mus skaudina. Bematant primename, kad nuo didžiojo kunigaikščio Gedimino, be abejo, ir anksčiau, laikų Lietuvoje buvo ne tik toleruojami, globojami, bet ir kviečiami žydai bei kitų tautybių žmonės iš visos Europos. Daug jų Lietuvoje rado užuovėją nuo persekiojimų kitose valstybėse.

O vis tik lenkams antipatijų netrūksta. Dalis jų yra praeities palikimas, dalį sukelia ir dabartiniai santykiai, bendraujant su lenkais asmeniškai bei tarpvalstybiniu mastu. Sakoma, „kaip miške šauksi, taip atsiliepi“ — tad ir dabartinis lenkų elgesys kaltintinas dėl nesutarimų.

Norime tikėti, ir linkėti, kad tie nesklundumai ateityje, jeigu jau ne visai išnyktų, tai bent išsilygintų. Tačiau čia tyko kitas pavojus: per artimas bičiuliavimas. Ne kaip lygus su lygiu, ne kaip dvi lygiavertės valstybės, bet „vyresniojo, gudresniojo, stipresniojo brolio“ globa mažyliui, kiek atsilikusiui broliukui...

Jeigu pavartysime Lietuvos istorijos puslapius, pradedant dar prieš Liublino uniją, matysime, kad tokių pavyzdžių nemažai turime. Reikia tik iš jų pasimokyti. Lietuva prarado daug savo šviesuomenės, kilmingojo luomo, miestiečių, kuriuos lenkams pavyko įtikinti, kad tik Lenkija gali atnešti vakarietiškojo kultūrą, kad tik lenkiškai kalbantieji yra kultūringi, išsilavinę, o lietuviškai kalba vien „muzikai“, kurių lietuviškos maldos net Dievas nesiklauso...

KAIP AŠ BUVAU MINISTRU

Tęsinys

ZIGMAS ZINKEVIČIUS

Nr. 37

Gegužės 20 d. Premjeras atleido Balčiūnienę iš viceministrės pareigų (tuo metu ji buvo Austrijoje) siekdamas sušvelninti spaudos sukeltą itampą („nuleisti garą“ (ir pavadė „Švairių rankų“ komisijai ištirti aplinkybes, kuriomis Balčiūnienė 04.07 pasirašė minėtą įgaliojimą. Paaiškėjo, kad Eko ir Jakučio projektas buvo sudarytas prieš daugiau negu metus, esant LDDP Vyriausybei. Tuometinio premjero Adolfo Šleivičiaus pasirašytoje rezoliucijoje nurodyta parengti ir išsiųsti su šiuo projektu susijusius raštus. Tada Vyriausybės sekretorius Algirdas Mikulis ir socialinės apsaugos ir darbo ministras Mindaugas Mikaila pasirašė įgaliojimą tai pačiai „NygAB“ firmai, kuriuose buvo nurodytos stambios sumos: pirmajame 2 mil., antrajame net 500 mil. litų. Balčiūnienės pasirašytame įgaliojime, kaip sakytą, apie finansus visai nekalbama, be to, Ekas gavo ne originalą, bet tik fakso kopiją, kuri tuoj pat buvo atšaukta. Tuo būdu, premjero Vagnoriaus žodžiais tariant, Balčiūnienė buvo dešimtas pagal kalte žmogus. „Visa bėda, — sako Premjeras žurnalistams, — kad mes pabandėme surasti tik ją vieną kaltą“ („Lietuvos rytas“, 1997.06.06). Todėl nenuostabu, kad Balčiūnienė stoji giliai A. Bruzo vadovaujama Švietimo darbuotojų profsąjungoje, paraše

dėl jos Premjerui raštą. Tačiau spauda apie visa tai tylėjo arba rašė nedaug ir nenoromis, o Balčiūnienė ir toliau dar ilgą laiką buvo koneveikiama, daugiausia Kuolio, Jackūno ir kitų tos grupuotės narių, kurie apie „Švairių rankų“ komisijos išvadas buvo linkę visai nutylėti.

Balčiūnienę atleido prieš pa egzaminų sesiją, labai netinkamu Ministerijai laiku, todėl Premjeras sutiko atleidimą nukelti iki 07.01 d. Po pusantro mėnesio ji laimėjo Ministerijos paskelbtą konkursą vakuojančiai Bendrojo lavinimo departamento direktoriaus vietai užimti. Nors konkursas vyko griežtai pagal nuostatus ir Balčiūnienė prieš kitus pretendentes laimėjo didelę balsų persvarą, tačiau nuolatiniai jos kritikai, ypač Kuolys, Jackūnas, Tervytė, siekė izoliuoti Balčiūnienę nuo bet kokių darbo Ministerijoje, dar ilgai šnekėjo ir rašė apie neva „neteisetą Balčiūnienės susigrąžinimą“, esą jai specialiai buvęs sukurtas departamentas ir pan. Iš tikrųjų tasai departamentas Ministerijoje buvo iš seno tik pertvarkant struktūrą viename iš projektų noretą jį panaikinti. Tervytė nedelsdama tą projektą paskelbė „Dialoge“ su sensacingu straipsnio pavadinimu „Ar ministras rašo tiesą“.

Naujojo viceministro paskyrimas užsitęsė. Pasiūlymų turėjau net apie dešimt, bet daugelis iš jų dėl įvairių priežasčių (kandidatai patys atsisakydavo, nesutikdavo keltis į Vilnių, nenorėdavo mesti geros tarnybos ir pan.) greit atriko. LKDP valdyba vėl (nežinau kelintą sykį) siūlė savo narį Stundį. Ypač atkak-

liai jį man piršo Raškinis ir Kuolio-Lukšienės grupuotė (Stundys jai priklausė), kurią visuomet remdavo Jackūnas. Spauda irgi kėlė aziotą už Stundį, o daugiausia Tervytės „Dialogas“. Jau vien besaikiš Stundžio piršimas kėlė įtarimą. Be to, prieš šį kandidatą gavau skundų iš Konservatorių partijos Moletų skyriaus (tuos skundus parėmė Seimo konservatorių frakcija) ir vietinių mokytojų (buvo ne tik pasirašyti, bet ir anoniminiai laišku, teisinio biją keršto), kurie net grasino paskyrimo atveju piketuoti prie Ministerijos ir neleistį į vidų. Stundys visuose pasitarimuose, kuriuose buvo svarstomi švietimo klausimai, paprastai mane puldavo (ne dalykiška kritika, bet prasimanymais šmeižikiškais kaltinimais), todėl buvo aišku, kad dirbti su juo Ministerijoje bus neįmanoma. Del viso to, žinoma, teko šios kandidatus atsisakyti. Iš JAV lietuvių gavau pasiūlymą imti Pilypą Narutį, pasiūlymąsi kovotoją už Lietuvos laisvę, vieną iš 1941 m. sukilimo organizatorių ir Laikinosios vyriausybės viceministrą, gyvenusį Čikagoje. Tačiau vos paminėjus jį viename iš interviu, spauda pakėlė triukšmą, esą per senas (gimęs 1920 m.), neturintis specialaus pedagoginio išsilavinimo ir t.t. Todėl apsisistojau ties Vincento Lamanauko kandidatūra. Šis — ir jaunas (gimęs 1967 m.), ir pedagogas profesionalas, be to, jau buvo baigęs rašyti tos srities daktaro disertaciją. Jo kandidatūrą pateikiau Premjerui, jis ir buvo paskirtas spalio 31 d. Lamanaukas tuoj energingai kibo į darbą. Dabar Ministerijos vadovybėje buvome jau du krikš-

tionys demokratai. Pirmajame pokalbyje Lamanauką išpėjau, kad ir jis, matyt, greit bus puolamas. Ir neapsirinkau.

Lamanauko produktyvi veikla prieš visokias švietimo negeroves, ypač jo pastangos įvesti tvarką kai kuriose „satelitinėse“ institucijose prie Ministerijos greit sukėlė priešišką visokio plauko kritiką reakcija. Negailedami prie Lamanauko prikibti iš esmės, jie griežė šmeižo. 1998.02.21 „Respublikoje“ pasirodė Jau-niaus Pociaus straipsnis, kuriame iškreiptai pavaizduota ankstesnė Lamanauko veikla Upytės pagrindinėje mokykloje, kurios jis buvo direktorius prieš paskyrimą į Ministeriją: kaltintinas esą ten per daug organizavo konferencijų ir pan. Nors tokios rūšies „kaltinimai“ greit ir nesunkiai buvo atremti vietos pedagogų ir paties Lamanauko (žr. „Šiaurės Atenai“, 02.21, „Valstiečių laikraštis“, 03.07, „Dialogas“, 03.27, „Apžvalga“ Nr. 9), bet puolimai nesiliovė, net bandyta pakenkti jo disertacijos gynimui (sekmingai apgynė 03.23). Be abejo, kaip ir Balčiūnienės atveju, noretą iš manęs atimti gerą pagalbininką. Tai ir buvo pagrindinė puolimų priežastis.

Visi aptarti man trūkumai labai kenkė darbu. Neleidė susikonscentruoti pagrindiniam uždaviniui — mokyklų reformai. Vis dėlto kiek pagėjimas stengiamasi vietose praktiškai susipažinti su esama padėtimi, kad galėčiau priimti teisingus reformos strategijos klausimus sprendimus.

(Bus daugiau)

BAŽNYČIA LIETUVOJE IR PASAULYJE

„AŠ ESU SU JUMIS“ — SAKO VIEŠPATS

Popiežiaus pamokslininko italų kun. kapucino Raniero Cantalamessa žodžiai šią vasarą nuskambėjo Kauno kunigų seminarijos salėje, paliko neišblestantį įspūdį susirinkusių klausytojų širdyse. Susitikimo pabaigoje pasigirdo nuosirdūs plojimai akivaizdžiai išreiškė dekingumą garbingam svečiui ir jo dvasingai kalbai.

Idomu pastebėti, kad nors kun. R. Cantalamessa yra vienuolis, priklausęs Šv. Pranciškaus Asyziečio ordinui, tačiau per minėtą konferenciją jis kalbėjo kaip vienas iš geriausių nusimanančių charizmatinio judėjimo atstovų Katalikų Bažnyčioje: „Esame reikalingi naujų Sekminių. Pagrindinis tikslas — pajauti ir išgyventi Sekminių įvyki čia, tarp mūsų... Ar dar kartą aplankys mus Šventosios Dvasios liežuviai? Tai priklauso nuo mūsų pačių...“

„Viešpatie, mums reikia, kad mūsų bažnyčių sienos vėl sudrebtų. Kad vėl pasirodytų ugnies liežuviai ir kad mes visi prisipildytume Šventosios Dvasios“ — gana nelauktai šitokie savaiminės maldos žodžiai i tevo Raniero kalbą įterpė atgamtis dvilksmą.

Vėliau, prelegentas prabilo apie Dievo Šventosios Dvasios ypatingą vaidmenį iki šiol dar nedaugeliui žinomą teologiniu aiškinimu. Jis sakė: „Labai dažnai mes savo teologinėse studijose turime susiformavę štai tokia Šventosios Dvasios idėja — Ji yra tarsi karūna, tarsi viršūnė, kuri padeda išganymą nešti iki pat žemės pakraščiu. Tačiau Šventoji Dvasia yra daug daugiau negu tai. Ji yra pats naujosios Sendoros centras. Šventoji Dvasia nėra ta jėga, kuri padeda nešti išganymą į pasaulio pakraščius. Ji pati yra išganymas. Taip, Jėzus ant kryžiaus realizavo naują ir amžiną Sendorą, bet šis atperkamas darbas

būtų apribotas laiko ir vietos, jeigu nebūtų atėjusi Šventoji Dvasia ir nepadariusi šio įvykio amžino, visiems laikams ir kiekvienam pakrikštytajam“. Jei paties Jono Pauliaus II pasirinktas pamokslininkas (kurio konferencijų ir dvasinių kalbų jau 20 metų klausosi Šventasis Tevas, pirmą kartą atvykęs į mūsų kraštą, turėjo svarbiausią tikslą — kalbėti apie ypatingą Šventosios Dvasios vaidmenį, tai tuomet turime atvirai savęs paklausti: ar mes dažnai kreipiamės maldos žodžiais į Dievą Šventąją Dvasią, kad Ji atvertų mūsų širdžių duris, idant Dievo Sūnus, pro jas išsiję „pasivaikščioti“, galėtų pasinaudoti mūsų mintimis, žodžiais, poelgiais ir, aplankydami kitų žmonių širdis, jas gydytų, stiprintų ir laimintų? O jeigu neretai stokoja Šventosios Dvasios malonės drąsaus išpažintį Kristų mus supantiems žmonėms, tada, mus pralenkia kai kurie broliai protestantai, kurie su įkvėpimu kitiems liudydami gyvą Jėzų.

Konferencijos metu popiežiaus pamokslininkas kalbėjo ir apie 2000 metų jubiliejų, kurio didžioji sėkmė priklausys ne nuo įvairių iškilmingų renginių gausos (nors tai taip pat yra svarbu), bet nuo to, kiek žmonių pažins ir atras Jėzų savo išgelbetoją. Visa kita yra tik pasirošimas...“

Susitikimą prelegentai baigė neužmirštamą padariniu: „...Pasitikėdamas vidine Dievo žodžio jėga, šį paskutinį momentą, kai turiu galimybę kalbėti savo broliams Lietuvoje, noriu pasakyti: drąsos šio krašto vyskupams, drąsos kunigams, drąsos vienuoliams ir drąsos visai mūsų krašto tautai. Ir eikime dirbti, nes „Aš esu su jumis“, — sako Viešpats“.

XXI amžius, 1999 m. Nr. 72

LIETUVOS GANYTOJAI VATIKANE

Rugšėjo 13-20 d. Lietuvos vyskupai atliko reikalaujamą „ad limina apostolorum“ (prie Šv. Petro kapo) vizitą Romoje. Dalyvavo visi vyskupai, išskyrus kardinolą V. Sladkevičių, kuris dėl silpnos sveikatos negalėjo atvykti.

Rugšėjo 16 dieną buvo kelios privačios audiencijos. Popiežiaus Jonas Paulius II priėmė Vilniaus arkivyskupą Audriją Juozą Bačkį su augziliarais vyskupu Jonu Boruta ir vyskupu Juozu Tunaičiu, Kauno arkivyskupą Sigitą Tamkevičių su augziliaru vyskupu Rimantu Norvila ir augziliaru emeritu vyskupu Vladu Michelevičiumi, Telšių vyskupą Antaną Vaičių, Panevėžio vyskupą Juozą Preikšą ir Kaišiadorių vyskupą Juozapą Matulaitį. Rugšėjo 17 dieną Šventasis Tevas privačiai audiencijai priėmė Vilniaus vyskupą Juozą Žemaitį ir Šiaulių vyskupą Eugenijų Bartulį.

Susitikimas su Šventuoju Tevu visada palieka daug neišdildomų įspūdžių, ypač tas jo pastabumas ir atmintis. Popiežiaus priminė kunigą A. Svarinską, kai kuriuos kitus kunigus, seserį N. Sadunaitę, — interviu apie įvykusią audienciją Vatikano radijui kalbėjo arkivyskupas S. Tamkevičius. — Šventąjį Tėvą domino bendra padėtis arkivyskupijoje, kiek yra tikinčiųjų, kiek praktikuojančių. Domino, kokios dabar sąlygos sielovadai

— lengvesnės ar sunkesnės, palyginti su sovietmečiu, kiek yra likusios anų laikų įtakos. Turbūt visų vienoda nuomonė, kad mūsų dienomis Bažnyčiai nėra lengviau, negu buvo sovietmečiu. Ten buvo savi sunkumai, bet buvo aiškesnis ir tas priešas, ir buvo aiškesnės priemonės, kaip galima gintis, o mūsų dienos labai sudėtingos“.

Šv. Tevas prašė visų vyskupų papasakoti tikintiesiems apie meilę, kurią popiežiaus jaučia visai lietuviškai bendruomenei ir perduoti jo gražiausius linkėjimus.

XXI amžius, 1999 m., Nr. 74

REIKIA RŪPINTIS PABĖGELIAIS

Popiežiaus rugšėjo mėnesį meldėsi už milijonus pabėgėlių visame pasaulyje, ypač Afrikoje, kad juos pasiektų Dievo žodžio duona ir veiksminga parama bei žmonijos pažanga.

Pabėgėlių problema yra tokia sudėtinga, kad netgi tiksliai nežinoma, kiek jų yra ir kas jie yra. Pagal 1951 m. Ženevos konvenciją, kuri vėliau buvo įtraukta į 1967 m. protokolą, pabėgėlis yra asmuo, kuris pagrįstai bijodamas persekiojimų dėl rasės, religijos, tautybės, savo socialinės grupės ar politinių pažiūrų atsidedęs už savo šalies ribų ir negali, arba tos baimės apimtas nenori, atiduoti tos šalies globai.

„Pagalba Lietuvai“ nariai lankėsi neseniai atidarytoje Šv. Juozapo kunigų seminarijoje Vilniuje ir ant jos laiptų nusifotografavo su arkivysk. Audriu Bačkiumi ir seminarijos rektorium kun. dr. Hans-Friedrich Fischer.

LIETUVOS VYČIŲ VIDURIO CENTRO SUVAŽIAVIMAS IR MALDOS KELIONĖ

Lietuvos Vyčių 25 kuopa, veikianti Cleveland, Ohio, š.m. rugšėjo 24-26 d. globojo Lietuvos Vyčių Vidurio centro rajono suvažiavimą ir maldos kelionę. Suvažiavime dalyvavo 29 vyčiai, atstovavę 6 kuopoms iš Michigan, Ohio ir Pensilvanijos valstijų.

Penktadienį, rugšėjo 24 d., Travel Lodge viešbutyje priėmimo kambaryje vyko susipažinimo vakaras. Priėmimo dalyvavo būrelis svečių ir vietinių vyčių. Visi gražiai pasidavė pasivaikščiavimui skaniu maistu ir gerimu, linksminosi ir atnaujino pažintis.

Šeštadienį, rugšėjo 25 d., Vidurio centro rajono pirmininkė Pranciška Petkuvienė vadovavo susirinkimui. Maldą prieš posėdį sukalbėjo Jurgis Mikalauskas, rajono ypatingų apdovanojimų pirmininkas. 25 kuopos pirmininkas Richard Marks sveikino visus atvykusius ir linkėjo geros viešnagės. Vyko valdybos narių ir kuopų pranešimai bei svarstymai ateities veiklos planų. Atstovai pranešė apie š.m. liepos 27 - rugpjūčio 1 d. Philadelphia, PA, vykusį 86-ąjį metinį seimą/suvažiavimą.

Buvo nutarta, kad 2000 m. pavasario seimas/kėglavimo turnyro ir rudens suvažiavimo bei maldos kelionės laikas ir vietovės bus paskelbtos vėliau. 87-tasis Vyčių suvažiavimas/metinis seimas vyks liepos 31 - rugpjūčio 3 d. Los Angeles, Kalifornijoje. Jį globos 133 kuopa.

Buvo paskelbta, kad Lauretta Pant, 96 kuopos narė, Day-

ton Ohio, bus pakelta į Lietuvos Vyčių trečią laipsnį.

Aldona Bunikienė, 102 kuopos narė, pravedė Vidurio centro rajono valdybos rinkimus. Naujos 1999-2000 m. valdybos sudėtis: dvasios vadas — kun. Gediminas Kijauskas, SJ, Cleveland 25 kuopa; I vicepirm. — Brian Johnson, Pittsburgh 19 kuopa; II vicepirm. — Regina Juškaitė-Švobienė, Detroit 102 kuopa; III vicepirm. — Robert Pant, Dayton 96 kuopa; izdininkė — Elena Mikalauskas, Dayton 96 kuopa; sekretorė — Margaret Dapkus, Southfield, 79 kuopa; Tvardariai — Robert Moore, Dubois 86 kuopa; Kultūros komitetas — Theresa Medonis, Detroit 102 kuopa; Lietuvos reikalų komitetas — John Baltrus, Pittsburgh 19 kuopa; Ritualų komitetas — Lauretta Pant, Dayton 96 kuopa ir Lee Moore, Pittsburgh 19 kuopa; patikėtiniai — Richard Marks, Cleveland 25 kuopa ir Michael Petkus, Dayton 96 kuopa; ryšininkė su visuomene ir „Vytis“ žurnalu — Andrea Baltrus, Pittsburgh 19 kuopa; „Pagalba Lietuvai“ atstovai — pirmininkė Regina Juškaitė-Švobienė, Detroit, 102 kuopa ir garbės narė Elinor Sluzas, Dayton, 96 kuopa; Vidurio centro rajono specialiu apdovanojimų — George

Mikalauskas, Dayton 96 kuopa.

Patikėtiniai, patikrinę knygas, pranešė, kad jos vedamos tvarkingai.

Posėdis baigtas malda ir Vyčių himnu.

Po susirinkimo vyko į Šventos Marijos seminariją išklausti šv. Mišių koplyčioje ir apžiūrėti seminariją. Šv. Marijos seminarija neseniai šventė 150 metų sukaktį. Seminarija paruošė vyrus tarnauti vietinėse bažnyčiose. Jie rūpinasi ir pagelbsti Clevelando diecezijai.

Vakare turėjome retą progą išklausti nuostabių „Volunges“ choro moterų dainos vienietę iš Toronto, vadovaujamą muz. Dalius Viskontienės. Akompanavo muz. kompozitorius Jonas Govedas. Vienetą sudaro vienuolika dainininkių. Jos atliko religinių ir liaudies, ir pramoginių dainų koncertą. Koncertas vyko Dievo Motinos parapijos didžiojoje salėje. Šį puikų renginį ruošė vyr. skautų židinys. Salė buvo pilna klausytojų. Dainos ir muzika sutiktos entuziastiškai ir gausiais plojimais. Atrodė, kad visi atidžiai klausėsi ir labai įvertino šį koncertą. Po koncerto vyko vaišių ir pabėdavimas su dainininkėmis.

Sekmadienį, rugšėjo 26 d. vyko suvažiavimo užbaigimo šv. Mišios Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos bažnyčioje, aukotos Lietuvos Vyčių dvasios vado kun. Gedimino Kijausko už mirusius ir gyvus Lietuvos Vyčius.

Prieš šv. Mišias Lauretta Pant, Dayton 96 kuopos narė, buvo pakelta ir apdovanota Lietuvos Vyčių trečiuoju laipsniu. Savo pamoksle, kun. Kijauskas pasveikino vyčius linkėdamas sėkmingo posėdžio. Pabrėžė, kad visi turėtų sekti vyčių pavyzdžiu ir dirbti kartu, tarnaudami Dievui ir tėvynei.

Po Mišių vyko specialus apdovanojimas Joan Thomas, Cleveland, 25 kuopos narės, už jos nuopelnus Vyčių organizacijai. Nauja 1999-2000 m. Vidurio centro rajono valdyba davė priesaiką.

Mirusiųjų vyčių prisiminimą pravedė Pranciška Petkuvienė. Išvardino mirusius narius, uždegto žvakutės, sukalbėtos maldos.

Suvažiavimo uždarymo pietus vyko Lietuvių klube. Richard Marks, 25 kuopos pirmininkas, sveikino visus atsilankiusius ir supažindino su garbės svečiais — Lietuvos generaline garbės konsule Ingrida Bublione, jos vyru Bubu ir „Dirvos“ savaitraščio redaktorium dr. Jonu Jasaičiu.

Lietuvos respublikos vardu Lietuvos Garbės konsulė Ingrida Bublione sveikino Lietuvos vyčius. Ji padėjo už suteiktą progą dalyvauti kartu su vyčiais suvažiavimo uždarymo pietuose. Padėjo už visokeriopą pagalbą Lietuvos žmonėms. Pabrėžė, kad visi turime būti tiltu, jungiančiu išsiviję su Lietuva. Bendraukime kartu vienam tikslui — padėti Lietuvai. Pakvietė vyčius aplankyti garbės konsulatą, kai kitą kartą viesės Clavelande. Garbės konsulei Ingridai Bublionei buvo įteiktas meniškai išdrožtas medinis kryžius.

„Dirvos“ savaitraščio redaktorius dr. Jonas Jasaitis sveikino vyčius. Linkėjo visiems sėkmės ateityje ir toliau bendradarbiauti su „Dirva“. Praėjusią savaitę „Dirvoje“ buvo išspausdintas aprašymas apie Lietuvos vyčių padalinio „Pagalba Lietuvai“ ekskursiją Lietuvon. Pranešė, kad ateityje Lietuvos Vyčių „Pagalba Lietuvai“ žinioms ir veiklai lietuvių ir anglų kalbomis „Dirvoje“ bus skiriama pusė puslapio.

Uždarymo žodį tarė ir Vidurio centro rajono pirmininkė Pranciška Petkuvienė, pabrėžė, kad visi turėtų būti puikūs šio savaitgalio paruošimą, programą ir nuosirdumą.

Po gardžių užkandžių, visi atsisveikino, vieni kitiems linkėdami saugios kelionės į namus, ir „iki kito suvažiavimo“.

Regina Juškaitė-Švobienė

SKELBIMAI

ELEKTROS ĮVEDIMAI — PATAISYMAI
Turio Čikagos miesto leidimą. Dirbu užmiesty. Dirbu greitai, garantuoti ir sąžiningai.
773-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

AUTOMOBILIŲ, NAMŲ, SVEIKATOS, IR GYVYBĖS DRAUDIMAS.
Agentas Frank Zapolis ir Off. Mgr. Aukse S. Kane kalba lietuviškai.
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. (708) 424-8654
(773) 581-8654

TAISOME SKALBIMO MAŠINAS, ŠALDYTUUVUS, ŠILDYMO SISTEMAS, VIRYKLAS, ORO VESINTUVUS. H. DECKYS
TEL. 773-585-6624

Reikalingas dailidės (carpenter) padėjėjas-dažytojas ir dailidė. Apie savo patirtį ir atlyginimą kalbėti angliškai.
Tel. 773-252-3773.

Reikalingas pagalbinis darbininkas namų vidaus įrengimo darbams. Darbas vakariniuose priemiesčiuose. Reikia turėti savo transportą. Tel. 630-435-1967.

GREIT PARDUODA

RE/MAX REALTORS
off. (773) 586-5959
home (708) 425-7160
pager (708) 636-4919

RIMAS LSTANKUS

• Greitas ir sąžiningas pataravimas
• Nuosavybių įkainavimas vertui
• Perkame ir parduodame namus
• Pensininkams nuolaida

Home Health Care Intl. Agency
ieško 3 moterų ir 2 vyrų prižiūrėti vyr. amž. žmones. Reikalinga anglų k., kantrybė, atjautimas, vairotojo leidimas ir patirtis. Skambinti Phil. tel. 414-763-2615.

Čikagos priemiestyje lūnomojamas nedidelis 2 mieg. butas su baldais. Tel. 708-839-8447. Taip pat moteris ieško darbo. Gali prižiūrėti senyvo amžiaus žmones ir gyventi kartu. Tel. 708-839-8447.

HELP WANTED
Male or female car wash & detailing Mon. thru Sat.
\$5.35/hr. to start + tips.
Tel. 708-499-4004.

„Pagalba Lietuvai“ direktorių tarybos vad. Robert Boris (dešinėje) tariausi su dr. Laimučiu Paškevičiumi ir Vilniaus arkivysk. „Carito“ dir. Biliu Stankum.

Arkivysk. A. Bačkio rezidencijoje priėmė: metu š.m. rugpjūčio 20 d. Sedi II iš kairės: vysk. augziliaras Juozas Tunaitis, arkivysk. Audrys J. Bačkis, Šv. Juozapo seminarijos rektorius kun. dr. Hans-Friedrich Fischer, „Pagalba Lietuvai“ pirm. Regina Juškaitė-Švobienė ir „PL“ direktorių tarybos pirm. Robert Boris.

„Pagalba Lietuvai“ ekskursantų grupė aplankė Motinos Teresės vienuolių atidarytus Dievo Motinos gailėstinų namus.

ŠVENTĖ ALYTUJE

Ši rudenį minimas svarbus reikšmingas įvykis Alytaus miesto ir Dzūkijos krašto švietimo istorijoje — Alytaus gimnazijos 80-metis.

Dar 1919 m. pavasarį buvo gautas Švietimo ministerijos raštiškas leidimas įsteigti Alytuje keturių klasių vidurinę mokyklą, kuri dar tą patį rudenį pradėjo darbą su dviem klasėmis ir apie 80 mokinių kareivinėse prie Iglulos bažnyčios. Mokyklai ėmėsi vadovauti matematikos mokytojas Kazys Klimavičius. Tokia buvo Alytaus gimnazijos pradžia.

1923 m. mokykla buvo perkelta į Dariaus ir Girėno gatvėje esantį pastatą, atliškųjų švelniai pavadintą Žaliąja mokykla. Tais pačiais metais, įsteigus ir penktąją klasę, mokykla pradėta pertvarkyti į gimnaziją.

1925 m. Lietuvos švietimo ministro įsakymu mokykla reorganizuota į Alytaus valstybinę gimnaziją, o 1927 m. išleista jos pirmoji abiturientų laida.

Nepriklausomoje Lietuvoje Alytaus gimnazija buvo lietuvių tautinės kultūros židinys, skleidęs šviesą ir tiesą ne tik mūsų mieste, bet ir visoje Dzūkijoje. Gimnazijoje buvo išugdyta daug puikių žmonių, kurie aktyviai dalyvavo Lietuvos kūrimo darbe.

Pirmosios sovietų ir vokiečių

nacistų okupacijos metais (1940-1944m.) Alytaus gimnazija nenutraukė savo veiklos. Sovietų Sąjungai 1944 m. Lietuvą okupavus antrą kartą, mūsų gimnazija buvo pertvarkyta į dvi gimnazijas: 1-ąją berniukų ir 2-ąją mergaičių. 1949 m. Alytaus 1-oji gimnazija pavadinta Alytaus 1-ąją vidurine mokykla, o Alytaus 2-oji — pavadinta 2-ąją vidurine mokykla. 1954 m. dalis 1-osios vidurinės mokyklos berniukų buvo perkelta į 2-ąją, o dalis 2-osios vidurinės mokyklos mergaičių į 1-ąją mokyklą.

Atgavus nepriklausomybę, 1991 m. senosios Alytaus gimnazijos patalpose įkurta Dailių amatų mokykla. 1994 m. Alytaus 2-ajai vidurinei mokyklai suteiktas Lietuvos partizanų generolo Adolfo Ramausko-Vanago vardas, o 1996 m. Alytaus 1-oji vidurinė mokykla pavadinta Alytaus Dzūkijos vidurine mokykla. Jau ketvirtus mokslo metus Alytaus Jotvingių vidurinėje mokykloje veikia gimnazijos klasės. Tikimės, kad 1999-2000 mokslo metų pabaigoje Jotvingių vidurinei mokyklai bus suteiktas gimnazijos statusas.

Sukakties paminėjimo iškilnių renginių vyko spalio 1-5 d.

„Alytaus naujienos“, 1999 m. rugsėjo 15 d.

PRANEŠIMAS

Š.m. birželio mėn. JAV LB Vakarų apygardos valdyboje įvyko pareigų pasikeitimas. Buvusiam pirmininkui Zigmui Viskantai atsistatydinus, valdybos nariams pagėdaujant ir prašant, Angelė Nelsienė sutiko perimti pirmininkės pareigas ir buvo valdybos vienbalsiai patvirtinta.

Anksčiau ji dvi kadencijas (6 metus) yra buvusi LB Vakarų apygardos valdybos pirmininkė, vadovavusi daugeliui kultūrinių ir politinių renginių — pvz.: Kalifornijoje Lietuvos 600 m. Krikščionybės jubiliejui, poeto B. Brazdionio 80-ties metų minėjimui-pagerbimui, prof. V. Landsbergio apsilankymui Kalifornijoje 1989 m. ir 1991 m.; organizavo plataus masto renginius amerikiečių visuomenei Lietuvos vyriausybės atstovams; kalbėjo amerikiečių TV, radijo laidoje; plačiai aprašyta „Los Angeles Times“ (1991 m.), „The Washington Post“, „New York Times“, „Orange County Register“, „Le Opinion“ (Caracas, Venezuela) ir Lietuvos spaudos puslapiuose; organizavo susitikimus Lietuvos disidentams, valdžios atstovams, su prez. Reagan, amerikiečių spauda ir TV; 1990 m. suorganizavo — išrūpino baltiečiams susitikimą su prez. Bush, kad Amerika pripažintų Lietuvos nepriklausomybę atstatymą. Kelis kartus pa-

kviesta į Baltuosius rūmus. Susitinka ir informuoja Kongr. vadovybę apie Lietuvą.

Angelė Nelsienė, rūpinantis Lietuvos nepriklausomybės stiprinimu ir naryste NATO, JAV Atstovų rūmuose suorganizavo „The Baltic Caucus“ ir pakvietė Kongreso atstovus John Shimkus ir Dennis Kucinich būti kooperininkais ir taip padėti Lietuvai (Latvijai ir Estijai).

Ji yra ilgametė JAV LB tarybos narė, buvo XII tarybos prezidentu pirmininkė, o šios tarybos išrinkta į Garbės teisimą. Ji yra atstovė PLB seime. Dabartinė JAV LB Vakarų apygardos valdyba:

Angelė K. Nelsienė — pirmininkė, tel.: (714) 526-3648, E-mail

NELSAS@worldnet.att.net Vytautas Vidugiris — vyk. vicepir., tel.: (310) 377-3192, E-mail

VIDUGIRIS@earthlink.net Monte Sodeika — izdininkas, tel.: (310) 326-9219, E-mail MSODIS@aol.com

Violeta Gedgaudienė — informacija, tel.: (805) 259-0258 Danguolė Varnienė — švietimas, tel.: (818) 249-7574.

Amandas Ragauskas — kultūra, tel.: (818) 349-8133, E-mail

AMANDASR@earthlink.net Albinas Sekas — jaunimo reikalai, tel.: (818) 957-3670, E-mail

ALBINAS@earthlink.net Vytautas Burokas — sociali-

LAIŠKAI IR NUOMONĖS

PREZIDENTAS, SEIMAS IR JO PIRMININKAS

Retkarčiais „Drauge“ pasirodo užuominos apie trūkumus, negeroves Lietuvoje ir tuo pačiu paliečiamas prezidentas V. Adamkus. 1999.08.12 „Kelionių išpuodžiai — moterų lūpomis“ (Ed. Sulaitis), rašoma „...Irena Leonavičiūtė... pažymėjo, kad skirtumo tarp ankstesnių ir dabartinių laikų nėra, nes valdžios žmonės vien tik gražiai kalba, bet mažai daro. Ji kvietė parašyti laišką Lietuvos prezidentui Valdui Adamkui“. 1999.08.21 laiškų skyriuje skaitau „Laikas susiprasti“. Laiškas rašytas Terešės ir Algimanto Landsbergių. Rašo „...dėl Lietuvos pilietybės a.a. amb. Stasio Lozoraičio našlei Danielai Lozoraitienei. Stebimės, kad pilietybė jai nebuvo anksčiau suteikta... dabartinis Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus, dažnai lankydavosi... Vašingtone bei Lozoraičių namuose Romoje. Jis matė ir puikiai supranta...“ ir t.t.

Iš šių minėtų asmenų atrodo (iš vieno kito teko ir Čikagoje panašiai išgirsti), kad reikėtų tik išjūdinti Lietuvos prezidentą ir jį galėtų daug ką pagerinti. Aš tikiu, kad nemažas skaičius „Draugo“ skaitytojų norėtų pasakyti, ką buvęs „dypukas“ (o dabar prezidentas?) turėtų patvarkyti Lietuvoje.

Visiems tiems, norintiems išdėstyti prezidentui, siūlau pirmiausiai atidžiai perskaityti du kartus Broniaus Nainio straipsnį „Konservatoriai, nesuskilkit“, 1999.08.28. Dėl pavadinimo daug skaitytojų galėjo ir neperskaityti, ypačingai tie, kurie politika nesidomi. Straipsnis realiai, tiesiai, šviesiai iškelia ir padeda ant pjedestalo pačią valdžią ir kaip Lietuva valdoma šiandien.

niai reikalai/ryšiai su naujaisiais emigrantais, tel.: (310) 474-0211.

Zigmas Viskanta — specialus reikalai, tel. (310) 541-5825, E-mail

ZVISKANTA@aol.com Antonija Petrušienė (Phoenix, Arizona) — visuomeniniai ir politiniai reikalai, tel.: (602) 263-5197. A.N.

Straipsnis istorinis — dar nieko panašaus „Drauge“ neskaičiau. Jo tikslas — suvienyti „...Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių) vidinius nuomonių išsiskyrimus“, ir tuo pačiu aprašo apie galingiausią Lietuvos politinę instituciją — Seimą. Rašo „...visos kortos dar konservatorių rankose“. „...pačiame Seime... pradeda išsiperėti nauja privilegijuota nomenklatūra“. Rašoma apie Seimo narių nusibalsuotas privilegijas — sklypus, tarnybinius automobilius, valdiškus butus... ir kuro bei išlaikymo priemonės. Šalia to, storas kapšas litų algos — irgi su keliais priedais“. B. Nainys Seimo narius vadina seimūnais. Viešint Lietuvoje, ne vienas man sakė, kad valdžia — tai geras biznis. Taigi, seimūnai gyvena turtingai — kaip vaizbūnai.

Tai prie ko čia prezidentas Valdas Adamkus? O dėl to, kad prezidentas įstatymų neleidžia ir jokių mokesčių, pensijų, privilegijų ir biudžeto negarantuoja. B. Nainio straipsnis igalins kiekvieną skaitytoją

vaizdžiai suprasti, kieno rankose jėga.

Dar pora citatų padės pagauti valdymo toną: „...konservatorių šūkis 'tarnauti tautai' liko tik dangaus skliautais nubangavęs aidas. Pustrečio šimto tūkstantio mokesčių mokėtojų pinigais išlaikomų valstybės pareigūnų... nebelinkę tautai tarnauti, bet... nori ją autoritetingai valdyti“. „biurokratija didėja“. Kas turi didžiausią balsą Lietuvos valdymo procese, pasidaro labai aišku. Seime glūdi ta politinė jėga, kuri gali daug ką pakeisti, pagerinti ir igyvendinti. Ten ir laiškai turėtų būti nukreipti. Seimui vadovauja Vytautas Landsbergis. Keista, bet B. Nainio straipsnyje jis visai nepamínėtas, lyg tai pats pirmininkas nieko bendro neturėtų su seimūnais. Ar gali būti, kad „Draugo“ žurnalistinis etiketas jį pamínėti dar to neleidžia? Niekas nenori atimti V. Landsbergio nuopelnų Lietuvos nepriklausomybės kritiškų laikotarpiu, bet keičiasi laikai ir keičiasi žmonės. Iš spaudos ir televizijos mes zinom, kad V. Landsbergis daug keliauja. Maskvoj koncertuoja pianinu, pristato kny-

DRAUGAS, 1999 m. spalio 12 d., antradienis

5

ga, matosi su daug aukštų pareigūnų užsienyje ir t.t. Taigi, koks nors įstatymas galėtų praslysti (pvz., apie pensijas ar privilegijas) jam net nežinant. Mūsų telkiniuose jis dar nesilanko. Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių) Čikagos skyrius surinko daugiau sia dolerių per paskutinius rinkimus. Už tai V. Landsbergis Amerikos lietuvių turtė gerai prisiminti. Tai dar viena priežastis, kodėl laiškus reikėtų rašyti jam.

Kęstas Kriaučiūnas
Oak Lawn IL

Prenumeruokime ir skaitykime „DRAUGĄ“.
„DRAUGĄ“ atmintime savo testamentu.

A.†A.

dr. DOMINIKAS GIEDRAITIS

Gyveno Michiana Shores, IN. Mirė 1999 m. spalio 10 d., sulaukęs 84 metų.

Gimė Lietuvoje. Amerikoje išgyveno 50 metų. Nuliūdę liko: žmona Jadvyga Giedraitienė, dukros: Audronė Giedraitytė Martinaitienė, žentas Vytautas, Rūta Giedraitytė Milo, žentas Tom; anūkai: Rasa, Tomukas, Inga ir Milo.

Velionis buvo vyras a. a. Elenos. A. a. dr. Giedraitis priklausė Amerikos Lietuvių gydytojų sąjungai.

Velionis pašarvotas spalio 13 d., trečiadienį, nuo 3 iki 8 v. v. Petkus Lemont laidojimo namuose, 12401 S. Archer Ave. (arti Derby Rd.).

Laidotuvės ketvirtadienį, spalio 14 d. Iš laidojimo namų 10 val. ryto Velionis bus atlydėtas į Pal. Jurgio Matulaičio misijos bažnyčią, kurioje 10:30 val. ryto bus aukojamos šv. Mišios už jo sielą. Po Mišių dr. Dominikas bus palaidotas šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Nuoširdžiai kviečiame gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę: žmona, dukros, žentai ir anūkai.

Laidotuvių direkt. Donald M. Petkus. Tel. 800-994-7600.

Tauriam lietuviui patriotui

A.†A.

TEODORUI BLINSTRUBUI

Amžinybėn iškeliavus, jo dukroms SEVERINAI JUŠKIENEI, žentui NARDŽIUI, DAIVAI PANARIENEI, žentui RAIMUNDUI, vaikaičiui EGIDIJUI JUŠKUI, provaikaičiui RAIMUNDUI ir visai šeimai nuoširdžiai užuojautą reiškia

Dadis ir Jolita Biručiai
Genė ir Raimundas Rimkai
Zenonas ir Vanda Petkai

Mirus mieliai draugei

A.†A.

Dr. APOLONIJAI NENORTAITEI PACIENEI

giliai užjaučiam dukrą SIGITĄ, brolių ALGI, SKRINSKŲ ir VISKANTŲ šeimas Kanadoje, gimines Lietuvoje ir visus artimuosius.

Marija Sabaliauskaitė-Kuprienė
Saulius ir Roma Kupriai su šeima
Jonas Kuprys
Vida Kuprytė

A.†A.

dr. DOMUI GIEDRAIČIUI

apleidus šį pasaulį, gilią užuojautą reiškiamės žmonai JADVYGAI, dukroms ir šeimos nariams, giminėms bei draugams.

Monika Andrejauskienė

Zita Dapkienė

Elena Purlutienė

Genovaitė Modestienė

Onutė Šiaudikienė

Aldona Olienė

Lina Žitkienė

Pranas Budininkas

Roma ir Viktoras Masčiai

St. Pete Beach, FL

VILNIUS

Žiemos kainos pirmyn ir atgal

Spalio 1 d. - kovo 31 d.,

išskyrus kalėdinį laikotarpį.

New York \$406

Chicago \$450

Seattle \$560

plus mokesčiai.

Nuolaidos galioja ir iš kitų miestų.

VYTIS TRAVEL

40-24 — 235 St.

Douglaston, NY 11363

Tel. 718-423-6161

800-778-9847

Fax 718-423-3979

E-MAIL: VYTTOURS@EARTHLINK.NET
WEB SITE: VYTIS TOURS.COM

STAR ALLIANCE

It makes a world of difference when you fly SAS to Lithuania.

No one makes round-trip travel to Lithuania easier and more convenient than SAS. From Chicago, we offer daily service to Vilnius with just one hassle-free connection through Stockholm. Our 4:30 p.m. departure gives you a relaxed morning arrival for business or pleasure. When you're ready to return, you'll enjoy same-day travel back to Chicago through our Copenhagen

hub. And whether you fly Business Class or Economy Class, you can be sure our service will be world-class, and will allow you to arrive rested and refreshed — all for a reasonable fare. Find out what a world of difference SAS can make for your next trip. Just call your Travel Agent or SAS at 1-800-221-2350. For more information and special offers, visit our website at www.flysas.com.

Flight #	From	To	Departure Time	Arrival Time
SK 946	Chicago	Stockholm	4:30 pm	7:40 am +1
SK 744	Stockholm	Vilnius	9:20 am +1	10:50 am +1
SK 743	Vilnius	Copenhagen	12:45 pm	2:15 pm
SK 943	Copenhagen	Chicago	3:40 pm	5:40 pm

KANADOS LIETUVIŲ JAUNIMO SAJUNGA

kviečia apylinkės jaunimą dalyvauti
Halloween šokiuose ir
Kanados LJS metiniame suvažiavime
Halloween šokiai

Kur? Latvių Namuose
491 College St. Toronto
Kada? 1999 m. spalio 30 d. 9 v. v.
Įėjimas? \$7.00 su kostiumu
\$9.00 be kostiumo

Taip pat įvykis
Metinis suvažiavimas:

Kur? Lietuvių namuose
1573 Bloor St. W. Toronto
Kada? 1999 m. lapkričio 6 d. 1:30 val. p.p.

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Manoma, kad vienas geriausių šio rudens koncertų Čikagoje bus Kauno choro „Kamertonas“ pasirodymas. Europoje „Kamertonas“ ne tik išgarsėjo kaip labai geras, nepriklausantis bažnytinės muzikos atlikėjas. „Kamertonas“ muzikantai taip pat puikiai atlieka ir populiariausias žmonių žinomas bei mėgiamas dainas, kaip, pvz., Juozo Naujalo dainą „Už Raseinių“. Choristai, vadovaujami Algirdo Viesulo, savo Amerikos kelionėje atliks ir reketinius Amerikos lietuvių kompozitorių kūrinius – Antano Vanaigačio „Malda“ ir „Laisvės varpą“, Vlado Jakubėno „Nurimk sesute“, Jono Govedo „Žemėn taiką neš“ ir Ritos Čyvaitės-Kliorienės „Viena šeima – viena tauta“. Vienintelį savo koncertą Čikagoje „Kamertonas“ rengia ši sekmadienį, spalio 17 d., 3 val. p. Jaunimo centre. Bilietus jau galite įsigyti „Seklyčioje“.

Ketvirtadienis ir šeštadienis Čikagos lietuviams – ypatinga diena. Tą dieną rodoma Amerikos lietuvių televizija! Lietuvių televizijai paremti spalio 24 d. 12 val. Pasaulio lietuvių centro didžiojoje salėje ruošiami pietūs. Linksma, trumpą programą atliks „Antaras kaimas“. Vietas užsisakykite, skambindami Aldonai Palekieniui tel. 708-448-7436. Pietūs ruošia ir visus dalyvauti kviečia Amerikos lietuvių televizija ir PLC renginių komitetas.

Pirmasis Cicero apylinkės LB rudeninis renginys – „Cepelinų pietūs“ – ruošiami spalio 17 d. tuoj po 11 val. šv. Mišių parapijos salėje. Kvietiami atvykti ir cicerietės, ir kitų apylinkių lietuvius. Visas pelnas bus skirtas parapijos reikalams.

Dar kartą apie Pažaislį Algis Liepinaitis kalbės spalio 13 d. 3 val. p. p. Lietuvių draugijos narių popietėje „Gintaro“ vasarvietės salėje (Union Pier, MD). Ta pačia proga bus rodomas Pažaislio festivalio bei Lietuvos seselių kazimierių veiklos filmajuostės. Kvietiami visus narius bei apylinkių lietuvius dalyvauti. (Čikagos ir Indianapolis laiku tai būtų 2 val. p. p.).

Čikagos lietuistinei mokyklai reikia mokytojų. Skambinkite mokyklos vedėjai Jūratei Dvilienei tel. 630-832-6331.

Ofelija Barškėytė dalyvaus informaciniame pašnekesyje apie investavimą besivystančiuose kraštuose. Pašnekesys vyks Ateities savaitgalio metu šeštadienį, spalio 23 d. Ateitininkų namuose Lemon-te. Smulki Ateities savaitgalio programa bus skelbiama šeštadienio, spalio 16 d., „Draugo“.

Audrė Budrytė, aktorė ir režisierė, ves „Raganų dienos“ pietų programėlę ir pati joje dalyvaus. Pietūs vyks sekmadienį, spalio 31 d., 12 val. PLC. Pietūs ruošia „Vaiko vartai“ ir mokslo būrelis, vietas užsisakyti galite, skambindami Rita Venclovienei tel. 847-940-0233. Savo atvykimu paremsite aplistus gatves vaikus Lietuvoje.

Vyresniųjų lietuvių centre „Seklyčioje“ spalio 13 d. 2 val. p. p. klausysimės išpuodžių iš Lietuvos. Kalbės JAV LB Socialinių reikalų tarybos pirmininkė Birutė Jasaitienė. Dviejų savaitių laikotarpis nebuvo skirtas atostogoms. Buvo numatyta atlikti nemažai įvairių reikalų, pasimatyti su įtakingais valdžios pareigūnais, pasitarti su Lietuvos Vaikų vilties našlaičių globos ir kitų organizacijų komiteto nariais. B. Jasaitienė nepamiršo ir „Seklyčios“ lankytojų, parvežė „laukuvų“. Visi maloniai kviečiami atvykti. Kaip jau įprasta, bus ir bendri pietūs. Atvykite!

Pirmojo ir kartu paskutiniojo prieškarinės nepriklausomos Lietuvos prezidento Antano Smetonos 125 m. gimimo sukakties paminėjimas ruošiamas lapkričio 21 d., sekmadienį, 12:30 val. p. p. Lietuvių fondo salėje, PLC, Lemon-te. Mes negalime paneigti svarbos lietuvių tautai, kurios pirmuosius žingsnius atkurtos nepriklausomybės akmeniu keliu sekmingai vedė prez. A. Smetona. Planuokime minėjime dalyvauti – kartu bus prisiminta ir A. Smetonos 55 m. mirties sukaktis.

SMAGI ŠAKIEČIŲ PUOTA

Daug mūsų tautiečių yra girdeję apie Šakių miestą ir jo žmones. Tai vietovė, kuri praėjusią vasarą minėjo savo 400 metų sukaktį. Šiame mieste išėina antrasis pasaulio (po Čikagos) „Draugo“ laikraštis, nors ir ne dienraštis. Iš Šakių ir jo apylinkių yra kilę nemaža Amerikoje gyvenančių žinomų žmonių, kurie yra sužymėti neseniai Lietuvoje pasirodžiusioje knygoje „Žymesnieji šakiečiai“.

Čikagoje bei jos apylinkėse gyvena nemaža Šakių krašto žmonių, susibūrusių į Šakiečių klubą. Šis klubas spalio 3

d. Šaulių namuose buvo surengęs tradicinę „Derliaus šventę“ arba, kaip kiti vadina, „Octoberfest“. Siemiet šis po-būvis bent švėčių skaičiumi buvo vienas iš labiausiai nusisekusių per paskutiniuosius penkerius metus. Na, ir nuotaika buvo puiki. Lauke gana stipriai lyjant ir pučiant žvabbių vėjui, Šaulių salėje linksmosios apie 200 žmonių ir nekreipė jokio dėmesio į nelaimtas gamtos išdaigas.

Nuotaika puikiai pakėlė Kosto Ramanausko muzikos garsai, juos praturtino Liuci-jos Kvietauskienės smuikas

Šių metų „Draugo“ gegužinėje.

Nuotr. Jono Kuprio

„Sietuvos“ skautininkų ir vyr. skaučių draugovės sueiga penktadienį, spalio 15 d., 5:30 val. p. p. vyks PLC, Lemon-te. Visos narės prašomos dalyvauti. Turėsime ir dvi jaunias viešias – jūrų skaites, kurias draugovė „išleido“ į vasarą vykusią LSS „Gintaro“ jaunųjų vadovų mokyklą. Iš-girsime jų išpuodžių ir patir-sime ką jos išmoko ir sužinojo. Dalyvausime visos.

Norite susirasti darbą? Skaitykite „Draugo“ skelbi-mus! Prenumeruokite „Drau-go“! Visi JAV gyvenantys lie-tuviai, kurie dar niekada ne-buvo užsisakę šio vienintelio užsienio lietuvių dienraščio, laikraštį užsisakyti gali papi-ginta kaina. Metams – tik 65 dol. Ši nuolaida galios tik ri-botą laiką, taigi skubėkite!

Dalia Polikaitytė-Lietuv-ninkienė dainuos Vainio Aleksos parašytas ir sukom-ponuotas dainas penktadienį, spalio 15 d., 7 val. vak. Čiur-lionio galerijoje, Jaunimo cen-tre, vykstančiame „Pavasaris rudenį“ jaunimo poezijos va-niare. Dainas smuiku palydės Neris Aleksa. Visi kviečiami atsilankyti ir išgirsti mūsų jaunuosius talentus. Vakara-ruošia Lietuvių rašytojų drau-giją.

Lietuvių karių veteranų sąjungos „Ramovės“ Čikagos skyriaus narių susirinkimas šaukiamas spalio 17 d., sek-madienį, 12 val. Jaunimo cen-tre. Susirinkime kviečiami da-lyvauti visi skyriaus nariai.

ir dainos. Nemažai švėčių ilgai sukosi šokių sukuryje ir kitaip pramogavo. Vėlavęs šeimininkės Anelės Ramanauskienės ir Ema Balzerienės džiaugėsi, kad atvykusieji suvalgė visą maistą, nors vien tik cepelinų buvo paruošta apie 200. Lan-kytojus prie durų pasitiko klubo valdybos narė Jean Baniene, dirbo ir kiti klubo pa-reigūnai bei talkininkai. Tas bendras visų darbas davė ne-blogų vaisių ir į klubo kasą atnešė nemažą pajamų. Kaip teigė ne vienas iš šios Šakiečių klubo puotos dalyvių, tokio nuotaikingo pobūvio Šaulių namuose jau seniai ne-buvo.

E.Š.

APIE LIETUVOS KAIMO PARAPIJAS, KALĖJIMUS IR JAUNIMĄ

Spalio 3 d. Šv. Antano para-pijos bažnyčioje Mišias atlaikė ir prasmingą pamokslą pa-sakė tolimas svečias iš Lietu-vos kunigas Jaunius Kelpša. Jis taip pat dalyvavo ir sek-madieniniame lietuvių pašne-kesyje, vykusiame buvusios mokyklos parapijos patalpose.

Šis dar jaunas dvasininkas, dirbantis Udrijos parapijoje, netoli Alytaus, taip pat yra ir Alytaus sunkiųjų darbų kalėjimo kapelionas. Šias pareigas jis eina jau šešerius metus. Gau-siai susirinkusiems Cicero ir apylinkių lietuviams kun. J. Kelpša papasakojo apie savo darbus, nušvietė kalinių bei kalėjimų padėtį, o taip pat pa-zvelgė į gyvenimą Lietuvoje apskritai.

Pristatytas sekmadieninių pokalbių vedėjas Petro Kisie-liaus, kun. Kelpša pasakojo apie savo darbo sunkumus. Kadangi sekmadieniais jis turi būti savoje parapijoje, pa-reigas kalėjime atlieka šešta-dieniais. Jo darbas kalėjime yra neapmokamas, nes tam reikalui nėra etato. Iš viso Lietuvoje yra 8 kalėjimų ka-pelionai, tačiau visi dirba nemokamai. Tuo reikalu, pa-sak svečio, nesidomi Lietuvos vidaus reikalų ministerija, ne-daug dėmesio kreipia ir Lietu-vos bažnytinė vadovybė.

Alytaus kalėjimas, kaip ir kiti kalėjimai Lietuvoje, yra gerokai perpildytas: 500 vietų kalėjime gyvena 2,200 žmonių, jų sąlygos čia apgailėtinos.

Kalbėtojas pažymėjo, kad ir tarp kalinių yra privilegijuo-

tųjų ir skriaudžiamųjų, ypat-gerai gyvena „patupdyti“ ma-fiozai, kurie jaučiasi kaip po-nai, nes krautuveje gali pirkti ką tik nori, į jų sąskaitas per-vedami pinigai iš laisvėje gy-venantių draugų ar šeimos narių išdo.

Kun. J. Kelpša paminėjo, jog Alytaus kalėjimo vadovybė su-daro trijų skyrių žmonės, ku-rie tarpusavyje labai mažą ka-bendro turi. Vieni rūpinasi ka-linių auklėjimu, kiti – pri-žiūri tvarką. Be to, yra ir ope-ratyvinis skyrius. Visa tvarka kalėjimuose yra išlikusi dar iš sovietinių laikų, o taip pat ka-lėjimo vadovybėje yra daug rusų kilmės žmonių.

Tačiau pasakotojui kalėjime dirbti patinka, nors ypatingais rezultatais jis pasidžiaugti ne-gali. Kartais tarp žmogudžių ar kitų sunkiai nusikaltusiųjų kunigas aptinka žmonių, ku-riems rūpi religinis gyveni-mas. Tarp kalinių yra gerų žmonių ir jie turi nemažą gė-rio.

Kadangi dabartinę kun. J. Kelpšos parapiją sudaro kai-mo gyventojai, tai svečias pa-sakojo apie liūdną kaimietijų gyvenimą. Kalbėtojas, kuris atvyko pavesėti pas Wood-ridge, IL, gyvenančią seserį V. Kelpšaitę-Masienę taip pat at-sakė ir į tautiečių A. Šato, S. Bernatavičiaus, I. Leonavičiū-tes bei kitų dalyvių klausimus.

Susirinkimo pabaigoje buvo pristatytas ir kitas svečias – dar tik prieš mėnesį laiko į Mundelain kunigų seminariją studijuoti atvykęs Gediminas

Jankūnas. Šis 20 metų am-žiaus iš Panevėžio kilęs klėri-kas du metus jau yra praei-dęs Kauno kunigų seminari-joje. Jis į gyvenimą Lietuvoje pažvelgė iš šviesesnių pozi-cijų.

Gediminas aiškino, kad Lie-tuvoje yra daug gero ir gra-zaus jaunimo. Tą liudija dainų ir šokių, sporto šventės, tryli-ka veikiančių universitetų ir akademijų, daug studijuojan-čių darbščių jaunuolių. Jis pa-minėjo susirinkime dalyvavu-sią panevėžietę, dabar gyvenančią Cicere ir baigiančią Morton gimnaziją Ramoną Lu-kauskaitę, ji buvo pavyzdingo jaunimo gretose. Lietuvos jau-nimas nori būti teigiamai įver-tintas dabar, o ne po 60-70 metų, – kalbėjo klierikas iš Lietuvos. Susirinkime buvu-sieji tautiečiai sudėjo 247 dole-rių, kurie buvo įteikti į Lie-tuvą tą pačią dieną grįz-tančiam kun. J. Kelpšai. Jam taip pat buvo palinkėta sėk-mės ir sveikatos, besidarbuo-jant savo parapijoje ir kalėjimuose.

Cicero lietuviams netekus nuolatinio kunigo Kęstučio Trimako (jis sugrįš iš Lietuvos tik prieš Kalėdas), dabar reik-ia pasitenkinti svečiais iš ki-tur.

Rugsėjo 26 d. Mišias laikė dabar Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijai talkinantis ir Čikagoje studijuojantis kun. R. Gudelis. Jis po pamaldų irgi atėjo į sekmadieninį lietu-vių susibūrimą. Kun. R. Gude-lis taip pat kalbėjo apie Lie-tuvą ir jos žmones.

Ed. Šulaitis

DR. L. SIDRYS PASAKOJO APIE KATARAKTĄ

Rugsėjo 22 d., trečiadienį, vyresniųjų lietuvių popietėje „Seklyčioje“ akių gydytojas Li-nas Sidrys skaitė paskaitą apie kataraktos gydymą ir akių priežiūrą. Renginio va-dovė E. Siurienė džiaugėsi, kad geriausias daktaras L. Sidrys mūsų neapleidžia ir jau antrą kartą mums, garbingo amžiaus sulaukusiems, sutei-kia žinių, kaip gintis nuo re-gegimo praradimo senatvėje.

Dr. Linas Sidrys

Pirmiausia daktaras paaiš-kino, kad katarakta nėra liga, kad tai tik pasikeitimas akies lęšyje, kuris įvyksta senstant; tai kaip ir plaukų prazlimas. Katarakta yra akies lęšio drumstas. Kodėl ir nuo ko taip pasidaro – neaišku. Daugiau-sia pasireiškia vyresniame amžiuje, bet gali atsirasti nuo organizmo spindulių, kai ku-rių vaistų ir ligų, pvz., diabe-to, kartais ir kūdikiai gimsta, turėdami kataraktą. Svarbu, kur katarakta susidariusi ir kiek joje drumzlių, atseit, kiek yra „prinokusi“. Katarakta akies dugne labai trukdo žiū-rėti į šviesą. Stiprioje šviesoje akies vyzdys (lėliukė) susi-traukia, ir tada žmonės mato miglas ar žiburiavimus. Kata-rakta nėra skausminga, retai iš-saukia sutinimus, bet esant glaukomi gali pradėti skau-dėti. Akių gydytojas pamato kataraktą, tikrinamas akį of-talmoskopu. Naudojamas spe-cialų instrumentą gydytojas gali tiksliai nustatyti, kur ka-rakta yra ir koks jos drums-tumas. Žmogui senstant į ka-raktą susirenka ląstelės, bet visiškai kartais pasidaro kieta kaip akmenukas. Vaiko lęšis yra minkštas kaip želatina. Kata-

raktos operacija bet kurio amžiaus žmogui paprastai pa-daroma be visuotinės aneste-zijos, ir pacientui nereikia pa-silikti per naktį ligoninėje. Operacijos metu lęšis išima-mas ir įdedamas dirbtinis – pagamintas iš plastiko ar sili-kono. Jį vadina „lens im-plant“. Jei įsodintojo lęšio ne-būtų, tai žmonės turėtų dėvėti vadinamuosius „kontaktinius lęšius“, o jei tų negalėtų ne-šioti, tai reikėtų dėvėti aki-nius su labai storais stiklais.

Kataraktos operacija dažniau-siai šiais laikais pavyksta puik-iai ir nėra komplikacijų.

Dr. L. Sidrys tėvas, irgi akių gydytojas, studijas baigė Vo-kietijoje. Dr. Linas papasako-jo, kaip akys buvo operuoja-mos „anais laikais“ ir kaip me-dicina pažengė į priekį per 50 metų. Kad ir toks pavyzdys. Kas sugalvojo ir akį dėti plast-masini lęšį? Antrojo karo me-tu vokiečių ir anglų lėktuvams susisauzdus ore, vienam an-gliui į akį pateikė plastikinė (iš peršauto lango) plokštelė, ku-ri pasiliko, nesukeldama jokių blogų pasekmių akyje. Kaž-kas, tokį dalyką pastebėjęs, sugalvojo lęšius akims dary-ti iš plastiko, nes stikliniais lęšiais buvo sugadinta daug akių. Per 30 metų buvo išgal-toja įvairiausių plastikinių lęšių. Dr. L. Sidrys paminėjo, kad darant kataraktos opera-ciją šiuo metu net nebesiuv-a mas pjūvis, nes šilkas erzina odą. Yra suspaudžiamas žai-dos „lūpos“, ir nebereikia siū-ti. Po kataraktos operacijos ma-tomumas pasidaro kaip jau-nystėje. Prieš 25 metus kata-raktą traukdavo iš akies – reikėjo didelio pjūvio. Dabar kataraktą suskaldo akyje gar-so bangų vibracija (ultra sound).

Matomumas prarandamas staiga ar pamažu. Pirmieji simptomai pasirodo vienoje akyje. Svarbiausios tinklainės dalies sunykimą smarkiai ap-gadina regėjimą, bet visiškai neapikina. Lieka šoninis ma-tymas. Simptomai beskaus-miai, bet akys matosi plau-

kiojantys, juodi taškai ir brūkšniai, taip pat zaibavi-mai. Tučiuojau reikia kreiptis pas oftalmologą, kuris apžiū-rės akis nuspręs, ar naudoti lazerį, šaldymo terapiją, ar daryti operaciją.

Glaukoma (Glaukoma) – tai spaudimo padidėjimas akies obuolyje; pažeidžiamas regėjimo nervas, ir nuo to gali-ma apakti. Spaudimą galima sutvarkyti vaistais. Taip pat daktaras patarė saugų akių gydymui naudoti dirbtines ašaras. Sausas akis dažnai tu-ri žmonės sergantys artritu.

Dr. L. Sidrys taip pat pasa-kojo, kad Lietuvoje yra didelė medicinos problema – ne-praktikuojami, nedaromi or-ganų persodinimai. Ten yra tiek daug nusižudymų, tai bent nelaimingųjų organus panaudojant būtų išgelbėta ir daug akių. Į tai medicinos įstaigos turėtų atkreipti dėme-sį ir kreiptis į Sveikatos mi-nisteriją.

Eame dr. L. Sidriui labai dėkingi už tokią įdomią ir tu-riningą paskaitą. Jo patarimai buvo labai reikalingi.

Emilija J. Valantinienė

Skelbimai

• Stasys Radavičius iš Kauno ieško sesers Gerdos Marijos Radavičiūtės, gyv. Los Angeles, CA. Kas žino-t apie ją, rašykite: St. Rada-vičius, Sasnausko g-vė 30, bt. 2, Kaunas 3006, Lietuva arba skambinkite tel. 011-370-7-79-25-26.

• Šiais metais sukan-ka ALRK Moterų sąjungos 85 metų gyvavimo jubiliejus. Kvietame visus pabendrauti su mumis. Bus skanus pietūs, graži programa. Vyks sek-madienį, spalio 17 d., 1:00 val. p. p. Mayfield restorane, 6072 S. Archer Ave. Pietų kaina 15 dol. Dėl vietų skam-binti iki spalio 14 d. Tel. 773-582-7452 vakarais.

Šakiečių klubo nariai prie vaizių stalo Šaulių namuose. Iš dešinės: klubo sekretorė Jean Baniene, Bronius ir Dalia Blekiai bei Elena Kundrotienė.

Nuotr. Ed. Šulaitis